

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Heerdin

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 205 (5925) 6 noyabr 2019-cu il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Bakı yeni inkişaf dövrünü yaşayır

Prezident İlham Əliyev: "Bakı şəhəri dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir və gələcəkdə də şəhərin inkişafı ilə bağlı əlavə addımlar atılacaqdır"

4

Cabbar Sıktas:
"Naxçıvana səfər edən
hər bir turist çox gözəl
təəssürlərlə qaydır"

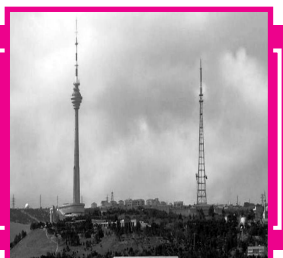
7

Ralf Fridlender:
Azərbaycan dinc
birgəyaşayış üçün
dünyada nümunəvi
rola malikdir

8

**Bu gün Azərbaycan
televiziya və radiosu
işçilərinin peşə
bayramı günüdür**

Bakı yeni inkişaf dövrünü yaşayır

Prezident İlham Əliyev: “Bakı şəhəri dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir və gələcəkdə də şəhərin inkişafı ilə bağlı əlavə addımlar atılacaqdır”

Bu gün hər sahədə qazandığımız uğurların təməlinə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin qətiyyəti, əzmkarlığı və Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davam etdirilməsi dayanır. Ötən 16 il ərzində Azərbaycan həm bölgədə, həm də dünya miqyasında ən sabit və dinamik inkişaf edən ölkələrdən birinə çevrilib. Möhtərəm Prezidentin rəhbərliyi ilə reallaşdırılan ümummilli inkişaf strategiyası hər bir sahənin paralel inkişafını ən yüksək səviyyədə təmin edib və bu, davam etməkdədir. Bu inkişaf göstəriciləri insanlarda qəti bir əminlik formalaşdırıb ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında daha böyük uğurlara və zəfərlərə imza atacaq.

Ölkə həyatı üçün strateji əhəmiyyət daşıyan inkişaf proqramları hazırlanıb, işlək mexanizmlər əsasında həyata keçirilib. Ən müxtəlif sahələrdə intibah prosesi geniş vüsət alıb. Respublikanın investisiya və sosial-əhəmiyyətli mahiyyət daşıyan milli inkişaf modeli tərəqqi prosesində yeni keyfiyyət göstəricilərinin əldə olunması, qeyri-neft sektorunun inkişafı yolu ilə regionların balanslı və davamlı inkişafının sürətləndirilməsi, yeni iş yerlərinin açılması üçün milli sahibkarlığın hərtərəfli dəstəklənməsi kimi vacib məsələləri özündə ehtiva edib. Bu gün Azərbaycan nümunəvi inkişaf modelinə malik olan ölkəyə çevrilib.

BAKİ ŞƏHƏRİ ABADLAŞIR, QURULUR, İNFRASTRUKTUR LAYİHƏLƏRİ İCRA EDİLİR

Belə bir inkişaf yolu keçən Azərbaycanın paytaxtı Bakı da bu gün özünün yeni inkişaf dövrünü yaşayır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovu qəbul edərkən, Bakı şəhərinin inkişafının daim diqqət mərkəzində olduğunu bildirib: “Bilirsiniz ki, mən şəhərdə gedən abadlıq-quruculuq proseslərinə şəxsən nəzarət edirəm, bir çox layihələrin təşəbbüskarı olmuşam. Bu gün Bakı dünyanın ən gözəl şəhəri kimi inkişaf edir. Bakıya gələn qonaqlar, o cümlədən, mənim həmkarlarım həmişə paytaxtda gedən quruculuq-abadlıq işləri haqqında öz təəssüratlarını bölüşürlər və qeyd edirlər ki, Bakı, doğrudan da, dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir”. Bakı şəhəri abadlaşır, qurulur, burada infrastruktur layihələri icra edilir. Bakı və Bakıtrafi qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarının uğurlu icrasının nəticəsidir ki, bu gün Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilib. Bakının bütün rayonlarında, o cümlədən, qəsəbələrində infrastruktur təminatı daha da yaxşılaşdırılmış, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idmanın inkişaf etdirilməsini təmin edən tədbirlər həyata keçirilib, yeni məktəblər, xəstəxanalar, poliklinikalar tikilib, mövcud binalar əsaslı təmir edilib, müasir tipli idman kompleksləri istifadəyə verilib. Prezident İlham Əliyev, mütəmadi olaraq, Bakının rayonlarında və qəsəbələrində olur, görülən tədbirlərlə, həyata keçirilən quruculuq və abadlıq işləri ilə yaxından tanış olaraq, aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıq-

larını verir.

Qəsəbələrin simasının dəyişdirilməsi, yaşıllıqların genişləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar rayon sakinlərinin rahat yaşayışının təmin edilməsinə yönəlib. Yolların kənarında yaşıllıq zolaqları genişləndirilir. Cənab Prezident əvvəlki illərdə şəhərin havasını çirkəndirən mənbələrin artıq aradan götürüldüyünü bildirib. Onun sözlərinə görə, keçmiş Balaxanı zibilxanasının buraxdığı tütü nəticəsində havanın keyfiyyəti böyük dərəcədə aşağı düşmüşdü və insan sağlamlığına böyük zərər verirdi: “İndi keçmiş Balaxanı zibilxanasının yerində müasir poliqon qurulub və zibilin çeşidlənməsi, bərk məişət tullantılarının yandırılması istiqamətində böyük addımlar atılıb, böyük investisiyalar qoyulub, zibilyandırma zavodu inşa edilmişdir. Biz bu ekoloji fəlakət mənbəyini aradan götürdük”. Dövlət başçısı digər ekoloji fəlakət

mənbəyi kimi, Bibiheybət neft mədənlərinin olduğunu vurğulayıb: “Oradakı vəziyyət, ümumiyyətlə, çox acınacaqlı idi, neftlə çirklənmiş yerlər, gölməçələr. Bunların hamısı aradan götürüldü. İndi orada gözəl park salınıb və vətəndaşların sərəncamına verilib. Eyni zamanda, idman şəhərciyi yaradılıb, müasir idman hovuzu, digər ictimai obyektlər tikilib”.

“XOŞAGƏLMƏZ HALLARA YOL VERİLMƏMƏLİDİR, VƏTƏNDAŞLARA MAKSİMUM DİQQƏT

GÖSTƏRİLMƏLİDİR”

Cənab Prezident görülən bu və ya digər işlərlə yanaşı, şəhərin təsərrüfatının yeniləndiyini və müvafiq sərəncamların verildiyini, qərarların qəbul edildiyini diqqətə çatdırıb. Prezidentin Ehtiyat Fondunun vəsaiti hesabına lift təsərrüfatı yenilənir, nümunəvi həyətlər qurulur. Dövlət başçısının Sərəncamı ilə Bakı şəhərinin lift təsərrüfatını inkişaf etdirmək üçün 32 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Almaniyanın tanınmış “Wittur” şirkəti ilə bağlanmış müqavilə əsasında bu gündə Bakıya 430 lift gətirilib. Onlardan 130-u artıq istifadəyə verilib. Bu proses davam etdirilir.

Bu gün paytaxtımızda Prezidentin tapşırıq-

rığına uyğun olaraq, 2018-2019-cu illərdə 273 nümunəvi məhəllə yaradılıb. Bu ərazilərdəki onlarla binanın fasadları, dam örtükləri, blokları təmir olunub, su təchizatı sistemi yenilənib. Şəhərdə 380 binanın dam örtüyünü təmir etmək nəzərdə tutulsa da, artıq 420 binanın dam örtüyü təmir ediləcək.

Cənab Prezident bütün bunlarla yanaşı, öz tapşırıq və tövsiyələrini də verir. Rayon icra hakimiyyətləri tərəfindən vətəndaşlara diqqətin yüksək səviyyədə olmasını qeyd edib: “Bəzi hallarda vətəndaşlar incidilir, onların problemlərinə reaksiya verilmir. Bəzi hallarda vətəndaşlardan qanunsuz olaraq müəyyən vəsait tələb edilir, rüşvətxorluq halları baş verir. Belə siqnallar bizə çatır və rayon icra hakimiyyətləri nəticə çıxarmalıdır. Xoşagəlməz hallara yol verilməməlidir, vətəndaşlara maksimum diqqət göstərilməlidir, rayon icra hakimiyyətlərinin nümayəndələri kabinetdə oturub kağızlara baxmaq yox, bütün rayonlarda vətəndaşlarla

görüşməlidirlər. Mənim göstərişimlə son vaxtlar bu proses bir qədər geniş vüsət alıb, amma lazımı səviyyədə deyil”.

Cənab Prezident şəhərin hər bir yerinin abad olmasını da bildirib: “Bəzi yerlərdə, ümumiyyətlə, küçə işıqları yoxdur, qəsəbələrdə, bir çox yerlərdə torpaq yollar var. Mən artıq bu barədə Azərbaycan Agentliyinə ciddi tapşırıq vermişəm, siz də nəzarət edin. Yeni şəhərin hər bir yeri bizim üçün əzizdir. Bakı şəhəri təkə mərkəzdən ibarət deyil. Biz şəhərin infrastrukturunu, ilk növbədə, vətəndaşlar, ondan sonra turistlər, xarici qonaqlar üçün yaradıırıq. Onlar da, əlbəttə ki, özlərini Bakıda rahat hiss etməlidirlər... Süründürməçilik, rüşvətxorluq, vətəndaşlara biganə münasibət - bunlara son qoyulmalıdır. Əgər kim bu sahədə öz işinə düzəliş etməsə, biz o adamlarla vidalaşacağıq və bu, onlar üçün hələ ən yüngül cəza olacaqdır. Biz şəhərimizi inkişaf etdirməliyik. Bir daha demək istəyirəm ki, Bakı şəhəri dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir və gələcəkdə də şəhərin inkişafı ilə bağlı əlavə addımlar atılacaqdır”.

Əlbəttə ki, ölkənin iqtisadi və maliyyə imkanları genişləndikcə, bu, hər bir rayonun, qəsəbənin, bölgənin, həmçinin, insanların gündəlik həyatında özünü büruzə verir. İqtisadiyyatın güzgüsü isə dövlət büdcəsidir. Dövlət büdcəmizin ildən-ilə artması sosial-iqtisadi islahatların uğurlu icrasından xəbər verir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

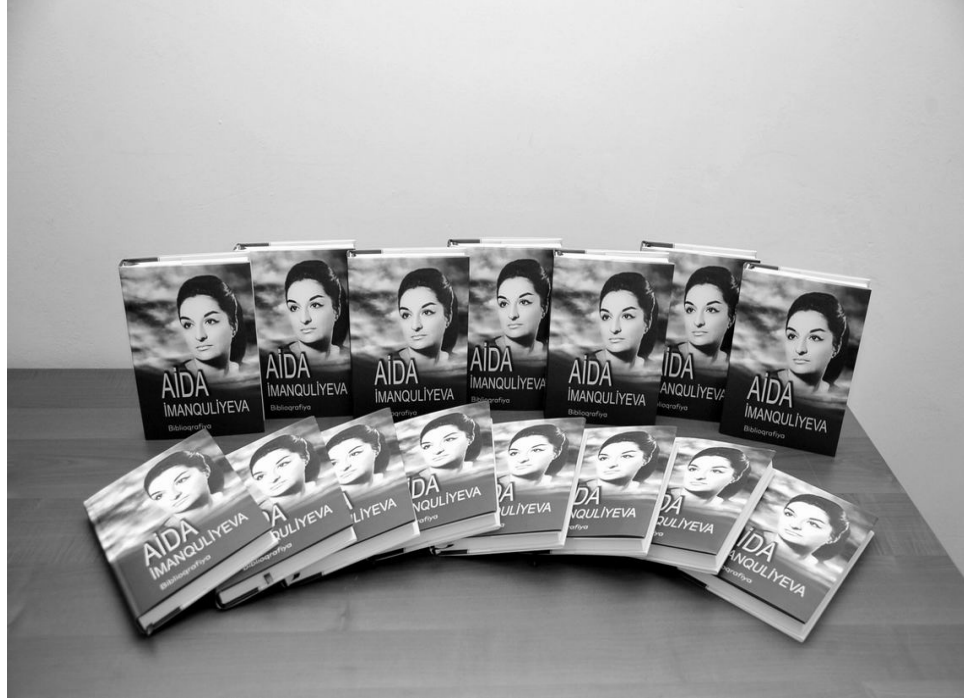
Görkəmli şərqşünas alim Aida İmanquliyevaya həsr edilmiş bibliografiya və elektron məlumat bazasının təqdimatı olub

Noyabrın 5-də M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxanada Azərbaycanın görkəmli şərqşünas alimi, ədəbiyyatşünas, tənqidçi, tərcüməçi, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor Aida İmanquliyevanın anadan olmasının 80 illik yubileyi münasibətilə "Aida İmanquliyeva. Bibliografiya" kitabının və "Aida İmanquliyeva-80" adlı elektron məlumat bazasının təqdimatı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Mədəniyyət Nazirliyi və Milli Kitabxananın birgə təşkilatçılığı ilə reallaşan təqdimat mərasimində hökumət və dövlət üzvləri, habelə tanınmış elm adamları iştirak ediblər.

Milli Kitabxananın direktoru Kərim Tahirov çıxış edərək görkəmli alim Aida İmanquliyevanın həyat və yaradıcılığında söz açıb. Bildirib ki, 1939-cu il oktyabrın 10-da Bakıda ziyalı ailəsində anadan olan Aida İmanquliyeva 1957-ci ildə Bakı şəhəri 132 nömrəli orta məktəbi qızıl medalla bitirib və Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Şərqşünaslıq fakültəsinin ərəb filologiyası bölməsinə qəbul olunub. Bildirib ki, iyirmi yeddi yaşında namizədlik dissertasiyasını müdafiə edən Aida İmanquliyeva Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Şərqşünaslıq İnstitutunda əmək fəaliyyətinə başlayıb. İstedadı, zəhmətsevərliyi hesabına kiçik elmi işçidən baş elmi işçi, şöbə müdiri, elmi işlər üzrə direktor müavini və nehayət, direktor vəzifəsinədək yüksəlib. Qeyd edilib ki, onun dərin nəzəri bilikləri, analitik təfəkkürü, zəngin mütaliəsi, bir neçə Şərq və Qərb dillərini bilməsi apardığı tədqiqatların uğurunu şərtləndirən əsas amillər idi. Aida xanım elmi-təşkilati fəaliyyətində yüksəkixtisaslı ərəbşünas kadrlar hazırlanmasına böyük diqqət yetirib. O, rəhbəri olduğu Ərəb filologiyası şöbəsində qısa müddətdə 10-dan çox namizədlik dissertasiyası müdafiə edilib.

"Aida xanımın daha bir xidməti cəmiyyət üçün layiqli övladlar böyütməsi olub. Həyatını elmə həsr edən böyük qızı Nərgiz Paşayeva M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidentidir. Bu ailənin ikinci qızı - Mehriban Əliyeva Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti kimi bu gün dövlətimiz və vətəndaşlarımız üçün çoxsaylı işlər görür", - deyərək K.Tahirov söyləyib.

Sonra görkəmli alimin həyat və yaradıcı-

lığından bəhs edən sənədli film nümayiş edilib.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova görkəmli alimin yaradıcılığında söz açıb, kitablarının əhəmiyyətindən danışdı. Vurğulayıb ki, ərəbşünaslıq elmi üzrə ilk qadın filologiya elmləri doktoru olan Aida İmanquliyeva haqqında belə bir nəşrin ərəşəyə gəlməsi olduqca sevindirici haldır. Bibliografiyanın alimin həyat və yaradıcılığı haqqında əsl mənbə olduğunu deyən H.Hüseynova qeyd edib ki, bu nəşr Aida İmanquliyevanın ədəbi irsinin dərinliyinə baxımından önəm kəsb edir.

"Belə nəşrlərin cəmiyyətə təqdim olunması onu göstərir ki, ömrünü elmə həsr edən görkəmli alimlərin yaradıcılığı hər zaman diqqət mərkəzindədir. Aida İmanquliyeva da belə ziyalılardandır. Onun yaradıcılığında ayrı-ayrı mədəniyyətlərdə qadına münasibət və qadın hüquqları mövzusu xüsusi yer tutur. Bu baxımdan onun əsərləri Azərbaycan gəncşünaslığı üçün də çox əhəmiyyətlidir. A.İmanquliyevanın elmi yaradıcılığı ilə yaxından tanış olduqda Qərb və Şərq mədəniyyətini, ümumiyyətlə dünyada mövcud olan ictimai-fəlsəfi fikir sistemlərini açıq-aşkar görmək mümkündür. Aida xanım yorulmaz elmi fəaliyyəti ilə yanaşı, qayğıkeş ana və gözəl insan obrazı olan ziyalı kimi tanınıb. Görkəmli alimin böyük çoxşaxəli, zən-

gin irsi təkə onun yaradıcılığına aid olmayıb, eyni zamanda, ailəsinin, övladlarının varlığında da yaşayıb. Onun övladları bu gün vətənpərvər, xeyirxah ziyalı kimi mənsub olduqları nəslin gözəl ənənələrini yaşadaraq Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında xüsusi fəaliyyətləri ilə fərqlənirlər", - deyərək H.Hüseynova söyləyib.

Unudulmaz alimin zəngin yaradıcılıq irisinin təbliğində söz açan AMEA-nın İctimai Elmlər Bölməsinin akademik katibi, akademik Nərgiz Axundova deyib ki, Aida İmanquliyevanın gənc yaşlarından elmə olan sevgisi və bu yolda atdığı addımlar onu görkəmli alimə çevirib. Qeyd edib ki, Şərq və Qərb ədəbiyyatının sintezi alimin yaradıcılığının mərkəzində dayanır: "Biz Aida xanımın məruzələrini hər zaman diqqətlə dinləyirdik. Bizim ərəb ədəbiyyatına olan marağımızın səbəbkarı Aida xanım idi. Onun yaradıcılığına hər zaman mürciət ediləcək. Aida xanımın elmi fəaliyyəti bu gün də maraq doğurur, gələcəkdə də belə olacaqdır".

"Aida İmanquliyeva. Bibliografiya" kitabının "Ön söz"ünün müəllifi AMEA-nın Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik Gövhər Baxşəliyeva vurğulayıb ki, görkəmli alim dəfələrlə Azərbaycan şərqşünaslıq elmini respublika hüdudlarından kənar da təmsil edib. Diqqətə çatdırıb ki, Aida İmanquliyeva elmi-təşkilati fəaliyyətində yüksə-

kixtisaslı ərəbşünas kadrların hazırlanmasını daim diqqətdə saxlayıb. Təsədüfi deyil ki, institutun Ərəb filologiyası şöbəsinə başçılıq etdiyi qısa müddətdə onun bilavasitə söyləri ilə 10-dan artıq namizədlik dissertasiyası müdafiə edilib.

G.Baxşəliyeva vurğulayıb ki, dünya şöhrətli şərqşünaslarla adı bir arada çəkilən Aida İmanquliyevanın tədqiqatlarının sahəsi ərəb filologiyası və ya məhcər ədəbiyyatı olaraq qeyd edilir. Ancaq Aida xanımın araşdırdığı məsələlər şərqşünaslığın və filoloji düşüncənin hüdudlarına sığmır. Alimin tədqiqatları nəticəsində bütün dövrlər üçün aktuallığını saxlayan mütləq bir həqiqət müəyyənənmiş.

Unudulmaz alimin insani keyfiyyətlərindən söz açan natiq onunla bağlı xatirələrini bölüşüb, "Aida İmanquliyeva. Bibliografiya" kitabının ərəşəyə gəlməsində zəhməti olan hər kəsə təşəkkür edib.

Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin direktoru, akademik Nizami Cəfərov, Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin dekani, professor Elxan Əzizov çıxış edərək alimin həyat və yaradıcılığında, elmə verdiyi töhfələrdən, yorulmaz elmi axtarışlarından bəhs ediblər.

Tədbir çərçivəsində gənc şair Sevindik Nəsiboğlu Aida İmanquliyevaya həsr etdiyi şeiri səsləndirib. Sonra "Aida İmanquliyeva-80" adlı elektron məlumat bazası təqdim olub.

Qeyd edək ki, Milli Kitabxananın "Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri" seriyasından hazırladığı bu bibliografiyada, ilk növbədə, "Aida İmanquliyevanın həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri", "Aida İmanquliyevanın əsərlərində müdrik deyimlər", "Görkəmli şəxsiyyətlər Aida İmanquliyeva haqqında" bölmələri yer alır. Bibliografik vasitədə alimin əsərləri - kitabları, dövrü mətbuatda, dərsliklərdə, məcmuələrdə çap olunmuş əsərləri, elmi-tənqidi və publisistik məqalələri, tərcümələri, habelə onun həyat və yaradıcılığını əks etdirən 1964-2019-cu illəri əhatə edən kitablar, dissertasiyalar, məqalələr, rus və başqa dillərdə çap olunmuş materiallar toplanıb. İlk dəfə olaraq "Aida İmanquliyeva dünya kitabxanalarında" və "Aida İmanquliyeva dünya universitet kitabxanalarında" bölmələri də bibliografiyaya daxil edilib. Kitabda ədəbiyyat xronoloji qaydada qruplaşdırılaraq əlifba sırası gözlənilib. Bibliografiya şərqşünas, ədəbiyyatşünas alimlər və kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulur.

Naxçıvana ilk dəfə 1990-cı illərdə gəlmişdim. Bu gün fərqli bir mənşərə ilə qarşılaşdım, təəccübləndim. Əvvəlki görünüşdən əsər-əlamət yoxdur. Əminəm ki, buraya səfər edən hər bir turist çox gözəl təəssüratlarla qayıdır. Naxçıvan haqqında günlərlə danışsaq, sözlərimiz, fikirlərimiz bitib-tükənməz. Bu sözləri AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosuna müsahibəsində muxtar respublikada səfərdə olan "Yeşil İğdır" qəzetinin baş redaktoru, "15 Temmuz" qəzetinin təsisçisi Cabbar Şıktaş deyib.

"Naxçıvana ilk dəfə gələndə "Yeni İğdır" qəzetinin müxbiri, "Milliyyət" qəzetinin İğdır və Naxçıvan üzrə bölgə müxbiri işləyirdim. 1990-1993-cü illərdə Naxçıvanın strateji nöqtədə yerləşən Sədərək

Cabbar Şıktaş: "Naxçıvana səfər edən hər bir turist çox gözəl təəssüratlarla qayıdır"

kəndi düşmən hücumuna məruz qalmışdı. 1992-ci ildə mən də bu döyüşlərin şahidi oldum, savaşın hər mərhələsini izlədim, çoxlu şəhidlər verdik. Burada iştirak edən qəhrəmanların simasında vətənpərvərlik hisslərinin, Vətənə bağlılığın əsl nümunəsini gördüm", - deyərək Cabbar Şıktaş qeyd edib ki, həmin dövrdə Ulu Öndərin Sədərəyə gəlməsi, sakinlərin yanında olması, təkə Sədərəyi deyil, bütün Naxçıvanı erməni işğalından qorudu. Bunları deməkdə əsas məqsədim odur ki, mən Naxçıvanın dünənini yaxşı bilirəm. Bu gün bu diyar sülhün, təhlükəsizliyin əsas beşiyidir.

"Yeşil İğdır" qəzetinin baş redaktoru deyib ki, səfər ərəfəsində

muxtar respublikanın uçqar kəndlərinə də gedib: "Bu yerlərin yolları da asfaltlanıb. Kəndlərə göstərilən diqqət inanılmazdır. Məktəblər kəndlərin ən gözəl binalarıdır. Gələcəyimizin qarantı olan uşaqlarımızın savadlı yetişmələri üçün təhsilə böyük əhəmiyyət verilir. Digər tərəfdən, Naxçıvan son dərəcə mükəmməl təbiətə və görünüşə sahibdir. Bunun bir səbəbi bu diyarın təbiətinin qorunması, digər bir səbəbi isə çox səliqəli və təmiz saxlanmasıdır. Bu mədəniyyət burada yaşayan insanların sayəsində kəndlərdə də qorunub saxlanılıb. Elə Naxçıvanı gözəl edən də birlik və bərabərlikdir. Dünya bu məsələdə sizdən nümunə götürməlidir".

"Naxçıvanda tarixi yerlər çoxdur. Bir dəfə gəzməklə bütün bunları görmək mümkün deyil. Biz bir gün əvvəl Əshabi-Kəhf ziyarətində də olmuşuq. Türk dünyası-

nın tanınmış şairi Hüseyn Cavidin məqbərəsinə də getdik. Bu türbənin açılışında mən də iştirak etmişəm. Vaxtilə ümummilli lider Heydər Əliyev çox böyük bir iş gördü. İndi də Ali Məclisin Sədri Vasif Talıbov onun ənənələrini layiqincə davam etdirir. Bu onu göstərir ki, tarixi yaşadanları tarix də həmişə yaşadır və yaşadacaq", - deyərək Cabbar Şıktaş bildirib ki, o Naxçıvanda Türkiyə Cümhuriyyətinin yaradılmasının 96-cı ildönümü münasibətilə keçirilən rəsmi qəbulda iştirak edib. İğdırı yaxından tanıyan və qayğı göstərən Ali Məclisin Sədri mərasimdən sonra onların fəaliyyətləri ilə yaxından maraqlanıb. Qonaq göstərilən bu diqqətə görə minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi münasibətilə İsveçrədə tədbir keçirilib

Noyabrın 4-də İsveçrənin paytaxtı Bern şəhərində Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi münasibətilə opera konserti və bu ölkənin arxivlərində aparılan araşdırmalar nəticəsində ərsəyə gələn, İsveçrə ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin tarixinə dair tamamilə yeni faktlar üzə çıxaran kitabın təqdimatı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bern Konservatoriyasında təşkil olunan tədbirdə İsveçrənin yüksək səviyyəli rəsmi şəxsləri, Avropa İttifaqının, Türkiyənin, Yaponiyanın, ABŞ-in, Fransanın və digər ölkələrin Berndə akkreditə olunmuş səfirləri, diplomatik korpusun digər üzvləri, yerli hökumət qurumlarının və ic

işgüzar səfəri çərçivəsində İsveçrəli həmkarı ilə görüşdüyünü qeyd edib. Bildirib ki, Azərbaycan ilə Davos İqtisadi Forumu arasında əməkdaşlıq yeni mərhələyə qədəm qoyub və ölkəmiz Forumun 4-cü Sənaye İnqilabı Mərkəzi ilə əməkdaşlığa başlayıb. İl ərzində İsveçrə parlamentinin sədrinin və Xarici Məsələlər üzrə dövlət katibinin müavininin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətlərinin Bakıya, Azərbaycandan isə İqtisadiyyat nazirinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Hökumətlərarası İqtisadi Komissiyasının 8-ci iclasında iştirak etmək üçün Bernə səfər etdiyi diqqətə çatdırılıb.

Sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siya

timaiyyətin nümayəndələri, Yəhudi İcmasının prezidenti, Azərbaycan-İsveçrə Birgə İqtisadi Komissiyasının İsveçrə tərəfdən həmsədri, deputatlar, nüfuzlu siyasətçilər və tanınmış biznes nümayəndələri, aparıcı şirkətlərin icraçı direktorları, həmçinin Azərbaycan diasporunun təmsilçiləri iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının İsveçrə Konfederasiyası və Lixtenşteyn Knyazlığında səfiri Xanım İbrahimova çıxış edərək tədbirin Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi ilə yanaşı, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Gününə də həsr olduğunu bildirib.

X.İbrahimova vurğulayıb ki, səfirlik Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyinə üç tədbirlə töhfə verir. Bu tədbirlərdən birincisinin Xalq artisti Fidan Hacıyevanın ifasında opera konsertinin olduğunu söyləyən diplomat konsertin repertuarının seçimdə Azərbaycanın müsəlman aləmində ilk operanın bəstələndiyi məkan olması nəzərə alınıb.

İkinci tədbirin İsveçrənin federal arxivlərində birlik araşdırmalara əsaslanan kitabın təqdimatı olduğunu söyləyən səfir XX əsrin əvvəllərində ölkələrimiz arasında diplomatik əlaqələrin tarixinə dair indiyədək məlum olmayan faktları üzə çıxaran nəşri oxuculara təqdim etməkdən qürur duyduqlarını bildirib. Vurğulanıb ki, kitabda Qafqazda konfederasiya qurulması təşəbbüslərinin uğursuzluğa düçar olmasının, Azərbaycanın İsveçrə üçün maraq kəsb etməsinin səbəbləri araşdırılır və təhlil olunur. Bundan başqa, kitabda həmin dövrdə Azərbaycandakı İsveçrəli və onlar tərəfindən sərmayə qoyulmuş sahələr haqqında da məlumat verilir. Qeyd olunub ki, geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulan nəşrdə diqqətçəkən məqamlardan biri İkinci Dünya müharibəsində itkin düşmüş və taleləri bu günədək naməlum qalan 300-dən artıq azərbaycanlı əsgərin aqibətinə ilk dəfə aydınlığın gətirilməsidir. Səfir Azərbaycan-İsveçrə münasibətlərinin müxtəlif aspektləri haqqında arxiv sənəd və materiallar, tarixi mənbələr əsasında hazırlanmış bu kitabı zəngin diplomatiya irsimizin öyrənilməsinə və araşdırılmasına dəyərli töhfə kimi qiymətləndirib.

Məlumat verilib ki, üçüncü tədbir Azərbaycan diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi, eləcə də Azərbaycan-İsveçrə əlaqələrinin uğurlu inkişafı münasibətilə Turqau kantonu Hökuməti ilə birgə Frauenfeld şəhərində simvolik ağacəkmə mərasimi olacaq. Bu tədbir noyabrın 6-da keçiriləcək.

Azərbaycan-İsveçrə əlaqələrinə toxunan səfir dövlətimizin başçısının cari ilin yanvarında bu ölkəyə

publikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siya sət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev qeyd edib ki, Birinci Dünya müharibəsindən sonra cərəyan edən gərgin bir dövrdə yeni yaranmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin maraqlarını beynəlxalq aləmdə layiqincə təmsil etmək üçün müsəlman Şərqi ilk Respublikanın Xarici İşlər Nazirliyi təsis edilib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandığı ilk gündən çoxşaxəli diplomatik fəaliyyətə başlamış, lakin Xarici İşlər Nazirliyinin Katibliyinə dair müvəqqəti təlimatın qəbul olunması məhz 1919-cu il iyulun 9-na təsadüf etmişdir. Məhz buna görə də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 24 avqust tarixli Sərəncamı ilə həmin gün Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı günü təsis edilib.

Həmçinin bildirilib ki, çoxmillətli parlamentə məxsus gənc demokratik respublikanın hökumətində də bir çox millətlərin nümayəndələri təmsil olunurdu. Tolerant bir cəmiyyətin qurulduğu gənc dövlətdə ilk ali təhsil ocağı - Bakı Dövlət Universiteti təsis olundu, yüngül artıq azərbaycanlı tələbə təhsil almaq üçün xarici ölkələrə göndərildi. Qısa müddət ərzində bir çox nailiyyətlərə imza atılmasına baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ömrü uzun olmadı.

Cümhuriyyətimizin qısa ömür yaşamasına baxmayaraq, ilk Respublikanın Xarici İşlər Nazirliyinin diplomatik heyəti geniş təcrübəyə yiyələndi, mühüm nailiyyətlər əldə etdi və müstəqil xarici siyasət fəaliyyətimizin əsasını qoydu.

Hikmət Hacıyev vurğulayıb ki, yerləşdiyi regionun ətrafında cərəyan edən ziddiyyətli proseslərə baxmayaraq, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində ölkəmizdə daxili sabitlik və inkişaf, iqtisadiyyatın müsbət artım dinamikası təmin edilib, həyata keçirilən irimiqyaslı layihələr beynəlxalq səviyyədəki mövqeyimizi və nüfuzumuzu daha da möhkəmləndirib.

Daha sonra Azərbaycanın Xalq artisti Fidan Hacıyeva, beynəlxalq müsabiqələr laureatları - pianoçu Zülfüyyə Sadıqova və violonçel ifaçısı Alina Kudelevits konsert proqramı ilə çıxış ediblər. Musiqçilərin ifasında həm xarici, həm də Azərbaycan bəstəkarlarının ölməz əsərləri, o cümlədən Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasından bir hissə və "Sevgili canan" romansı, Qara Qarayevin əsərləri, eləcə də Müslüm Maqomayevin "Azərbaycan" mahnısı və s. səsləndirilib. Sonda qonaqlar Azərbaycan və Avropa mətbəxinin təamlarından dadıblar.

Qırğızistan Baş prokurorunun müavini: Azərbaycan korrupsiyaya qarşı mübarizədə böyük uğurlar qazanıb

Mən Avropa Şurasının Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aparan Dövlətlər Qrupunun (GRECO) normalarının implementasiyası məsələsində Azərbaycanın müsbət təcrübəsini öyrənmək məqsədilə ölkənizə səfər etmişəm. Hazırda Qırğız Respublikası GRECO kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilata qoşulmağın mümkünlüyünü öyrənir. Bu gün Azərbaycanın mərkəzi dövlət hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri ilə çoxlu səmərəli görüşlərimiz oldu. Məsələn, biz Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin fəaliyyəti ilə tanış olduq. Hesab edirik ki, Azərbaycan Respublikası korrupsiyaya qarşı mübarizədə böyük uğurlar qazanıb. Ümid edirik ki, Azərbaycanda korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində qazanılmış təcrübə bizə də kömək edəcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri ölkəmizdə səfərdə olan Qırğız Respublikasının Baş prokurorunun müavini Cəmilə Camanbayeva noyabrın 5-də jurnalistlərə müsahibəsində söyləyib. C.Camanbayeva "ASAN xidmət" mərkəzinin fəaliyyəti barədə fikirlərini bölüşərək deyib: "ASAN xidmət" mərkəzi barədə təəssüratlarım çox müsbətdir. Biz görürük ki, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları "ASAN xidmət" mərkəzində göstərilən bütün dövlət xidmətlərindən operativ, şəffaf şəkildə istifadə edə bilirlər. Ümid edirik ki, gələcəkdə Qırğızıstanda da bu istiqamətdə irəliləyiş olacaq və ölkəmiz əhaliyə dövlət xidmətləri göstərilməsində analoji səviyyəyə çatacaq".

Dövlət sərhədini qanunsuz keçməyə cəhd göstərən səkkiz nəfər saxlanılıb

Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) dövlət sərhədlərinin etibarlı mühafizəsi istiqamətində əməliyyat-qoşun tədbirlərini davam etdirir.

DSX-nin mətbuat mərkəzindən AZƏRTAC-a bildiriblər noyabrın 3-də saat 00:20 radələrində Ağstafa rayonu yaxınlığındakı "Sadıxlı" sərhəd zastavasının xidməti ərazisində Azərbaycan Respublikasından Gürcüstan istiqamətində dövlət sərhədini pozmağa cəhd edən 8 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı həmin ərazidə xidmət aparın sərhəddə tərdindən saxlanılıb.

İlkin araşdırma zamanı həmin şəxslərin Ağstafa rayon sakinləri

2000-ci il təvəllüdü Bukavazın İlkin Qərib oğlu, 2000-ci il təvəllüdü Bədirov Kamran Cavad oğlu, 2004-cü il təvəllüdü Bədirov Novruz Müzəffər oğlu, 2009-cu il təvəllüdü Bukavazın Sevinc Qərib qızı, 2015-ci il təvəllüdü Bədirova Asya Vaqif qızı, 2015-ci il təvəllüdü Mirzəyev Rövşən Həmid oğlu, 2016-cı il təvəllüdü Bukavazın Mədinə Aslan qızı və Yevlax rayon sakinini 1999-cu il təvəllüdü Bukavazın Zəminə Rəsul qızı olmaları müəyyənləşdirilib. Faktla bağlı əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Heydər Əliyev Mərkəzində fotoqraf Yakov Xalipin əsərlərindən ibarət sərgi açılacaq

Noyabrın 18-də Heydər Əliyev Mərkəzində tanınmış fotoqraf, sovet fotoqrafiyasının klassiki Yakov Xalipin əsərlərindən ibarət "Avanqard davamçısı. Azərbaycan gündəliyi" adlı sərgi açılacaq. Bakıda ilk dəfə keçiriləcək sərgi Moskvadakı Lümyer qardaşları adına Fotoqrafiya Mərkəzi ilə birgə təşkil olunur. Ekspozisiyada müəllifin 1930-1960-cı illərdə çəkdiyi 100-dən çox ən maraqlı fotolarından ibarət kolleksiyası təqdim ediləcək. Sərgidə Yakov Xalipin sovet fotoqrafiya sənətinin klassikası sayılan işləri ilə yanaşı, müəllifin Azərbaycanda çəkdiyi fotoları da ilk dəfə nümayiş olunacaq.

Azərbaycan ən islahatçı ölkələr sırasında...

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı, prinsiplial və milli maraqlara əsaslanan siyasət nəticəsində, Azərbaycan dinamik inkişaf edən güclü ölkəyə çevrilib

Azərbaycan Dünya Bankının nüfuzlu "Doing Business 2020" hesabatında ən islahatçı 20 ölkə sırasına daxil edilib. Bu, Azərbaycan dövlətinin apardığı məqsədyönlü və çoxşaxəli sosial-iqtisadi islahatlara verilən daha bir yüksək qiymətdir. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi genişmiqyaslı, prinsiplial və milli maraqlara əsaslanan siyasət nəticəsində, Azərbaycan dinamik inkişaf edən güclü ölkəyə çevrilib. Bu gün Azərbaycan artıq yüksək beynəlxalq nüfuzla malik bir dövlət kimi tanınır və qəbul edilir. Azərbaycan iqtisadi inkişaf, həyata keçirilən böyük sosial-iqtisadi islahatlar, mühüm beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməklə qazandıqı zəngin təcrübə sayəsində, haqlı olaraq, bütün dünyada yüksək nüfuz qazanıb.

İslahatlar nəticəsində, əldə olunan nailiyyətlər statistik rəqəmlərdə belə əks olunur ki, son 15 ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsul istehsalı 3,2 dəfə artıb. ÜDM-in qeyri-neft sahəsində 2,8 dəfə, sənaye məhsulu istehsalında 2,6 dəfə, o cümlədən, qeyri-neft sənayesində 2,2 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalında 2 dəfəyə qədər çoxaldığı müşahidə edilir. Dövlət büdcəsinin gəlirləri 13,5 dəfə, ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 28 dəfə artaraq, 45 milyard dolları ötür.

Aparılan islahatlar, ilk növbədə, ölkə əhalisinin maddi durumunda özünü göstərir. Əməkhaqların, pensiyaların, müavinətlərin və təqaüdlərin, ardıcıl olaraq, artırılması da, məhz bu islahatların nəticələrindən qaynaqlanır. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi: "Dünya Bankının son hesabatında biznes mühitində görə, Azərbaycan dünya miqyasında 25-ci yerdədir. Yeni bu, onu göstərir ki, biz bu gün iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi istiqamətində çox önəmli addımlar atırıq".

Qeyd edək ki, Azərbaycan "Doing Business 2020" hesabatında dörd sahə üzrə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağı asanlaşdırıb. Bu sahələr əmlakın qeydiyyatı, kreditlərin alınması, minoritar investorların hüquqlarının qorunması və müqavilələrin icrasının təmin edilməsidir.

"Doing Business" hesabatında, Azərbaycanın 20 ən islahatçı ölkədən biri elan olunması, ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi islahatlara verilən beynəlxalq qiymət kimi xarakterizə olunmalıdır. Nəzərə alsaq ki, xüsusən, 2015-ci ildən etibarən Azərbaycanda dərinləşmiş iqtisadi islahatlar aparılır. Bu da, beynəlxalq hesabatların reytinglərində, eləcə də, Dünya Bankı kimi aparıcı qurumun "Doing Business" hesabatında özünü əks etdirir. Həmin hesabat həm dövlət, həm də sahibkar və xüsusən də, investisiya həyata keçirmək niyyətində olan iş adamları üçün vacibdir. Çünki onlar investisiya qərarları verən zaman bir

neçə mühüm hesabatla diqqət ayırırlar ki, həmin hesabatların ən vaciblərindən biri də, məhz "Doing Business" hesabatıdır. Beynəlxalq qiymət həm xarici investisiyaların cəlb edilməsi, ölkənin iqtisadi potensialının tanınması və təqdim olunmasına yardım edir, həm də islahatlar aparıldıqca, ölkəmizin beynəlxalq hesabatlarda mövqeyinin daha da yaxşılaşmasına səbəb olur. Bu baxımdan, "Doing Business" hesabatında mövqeyimizin yaxşılaşması birbaşa 2015-ci ildən dərinləşdirilən islahatların nəticəsi olaraq, xarakterizə olunmalıdır.

"Doing Business 2020"yə dair islahat icmalının təqdim edilməsi ondan xəbər verir ki, Azərbaycan hökuməti növbəti illərdə də islahatları davam etdirmək və dərinləşdirmək niyyətindədir. "Doing Business"-in əsas fəlsəfi və qiymətləndirmə meyarı ondan ibarətdir ki, xidmətlərin alınması üçün tələb edilən günlərin, prosedurların sayında azalmalar olsun, iş adamları, vətəndaşlar daha az xərclər və xidmətlərdən faydalana və yararlına bilsinlər. Məqsəd beynəlxalq hesabatlarda mövqeyimizin yaxşılaşdırılması ilə yanaşı, iş adamlarının daha yaxşı biznes mühitindən faydalana və xidmətlərdən elektron qaydada yararlına bilmələridir. Bu gün Cənubi Qafqaz regionunun iqtisadi potensialının 65 faizdən çoxu, məhz Azərbaycanın payına düşür. Ölkəmiz iqtisadiyyatın rəqəbətqabiliyyətliliyinə görə, dünya ölkələri arasında qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Beynəlxalq reyting agentlikləri Azərbaycanın potensial maliyyə və iqtisadi imkanlarını yüksək qiymətləndirirlər. Bütün bu uğurlar isə, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi siyasətin nəticələrinə beynəlxalq təşkilatların verdiyi qiymət olmaqla yanaşı, milli sahibkar üçün də yeni imkanların yaradıldığından xəbər verir.

2020-ci il üçün hazırlanan "Doing Business" hesabatında Azərbaycanla bağlı mövqeyə diqqət yetirsək, 4 istiqamət üzrə ölkəmizdə islahatların dərinləşməsi müşahidə olunur. Onlardan biri də əmlakın qeydiyyata alınmasıdır. Əmlakın qeydiyyata alınmasının elektronlaşması və xüsusən,

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən daha çevik və elektron xidmətlərin təklif olunması, daha qısa zamanda, vətəndaşların öz əmlaklarını qeydiyyata alınmasına imkan yaratdı. Eləcə də, cari ildə ölkə başçısı tərəfindən bir sıra çoxmərtəbəli yaşayış binalarının qeydiyyatının asanlaşdırılması ilə bağlı ayrıca bir fərmanın imzalanması da qeydiyyatın asanlaşdırılması prosedurunun sadələşdirilməsinə imkan verdi. Nəticə etibarilə, çoxlu sayda vətəndaşımız bu ilin ötən aylarında, istər yeni tikililərdə olan mənzillərin, istərsə də fərdi yaşayış sahələrinin, evlərinin qeydiyyatını həyata keçirə bildi ki, bu da, Azərbaycanın beynəlxalq hesabatlardakı mövqeyinə təsir göstərmişdir. Eyni zamanda, əmlakın qeydiyyata alınması ilə bağlı tələb edilən prosedurların və günlərin sayının azaldılması müşahidə olundu. Bu da, "Doing Business" qiymətləndirməsinin əsas meyarlarından biridir. Belə ki, Dünya Bankı bu hesabatı hazırlayan zaman ən çox önəm verdiyi meyarlar prosedurların və günlərin saylarının, eyni zamanda, tələb olunan xərclərin azaldılmasıdır. Əmlakın qeydiyyatı ilə bağlı aparılan islahatlar bunların reallaşmasına imkan yaratdı.

Bütövlükdə, hesabat göstərir ki, xüsusən, elektron xidmətlərin daha çox istifadə olunması vətəndaşların, eləcə də, biznesin dövlət xidmətlərinin elektron olaraq əlçatırılığını təmin edilməsi Azərbaycanın beynəlxalq hesabatlardakı mövqeyinə birbaşa təsir göstərmişdir. Bu da, bir tərəfdən, təbii ki, 2015-ci ildən etibarən aparılan iqtisadi islahatların dərinləşməsinin qiymətləndirilməsidir. Nəticə olaraq bu, islahatların davamlılığı ilə bağlı beynəlxalq qiymətdir. Bu da, onu göstərir ki, Azərbaycan növbəti dövrlərdə də dərinləşmiş islahatları davam etdirəcək.

Bir daha qeyd edək ki, Azərbaycan "Doing Business 2019" hesabatında 32 pillə irəliləyərək, ən islahatçı ölkələr sırasında 57-ci pillədən 25-ci yere yüksəlib. Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycanda aparılan sosial-iqtisadi islahatlar düzgün düşünülmüşdür və məqsədyönlüdür.

"Səs" Analitik Qrupu

Əli Laricani: İran parlamenti Azərbaycan ilə əlaqələrin genişlənməsi üçün heç bir məhdudiyət görmür

İran parlamenti Azərbaycan ilə dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi üçün heç bir məhdudiyət görmür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İran İslam Şurası Məclisinin (parlament) sədri Əli Laricani deyib. O bildirib ki, İran və Azərbaycan xalqları ortaq tarixə, dinə, milli-mənəvi dəyərlərə, adət-ənənələrə malikdirlər. Bu gün iki qonşu və dost dövlətin əlaqələrinin yüksək səviyyədə olması məmnunluq doğurur. Ölkələrimiz arasında iqtisadiyyat, sənaye, nəqliyyat, mədəniyyət və digər sahələrdə yaxşı əlaqələri var. Bu əlaqələrin inkişafı xalqların mənafeyini əks etdirir. İran parlamenti əlaqələrimizin inkişafı istiqamətində fəaliyyət göstərir.

Əli Laricani nəzərə çatdırıb ki, İran dövləti qonşuları ilə münasibətlərin daha da yaxınlaşmasında maraqlıdır. Azərbaycan da İranın yaxın qonşusudur və rəsmi şəxslərin intensiv əlaqələri münasibətlərin yaxınlaşmasını təmin edib.

İran parlamentinin sədri qeyd edib ki, parlamentdə fəaliyyət göstərən İran-Azərbaycan işçi qrupunun fəaliyyəti əlaqələrin yüksəlmə xətlə inkişafına töhfə verir.

"Paşinyanın təklifi reallıqdan uzaq, danışıqlar prosesinə zərbədir"

"Paşinyanın Dağlıq Qarabağda referendum keçirmək təklifi gülünc və absurdur. Çünki nə vaxtdan bir ölkənin vətəndaşları digərinin taleyini həll edir?" Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında politoloq, Qərbi Kaspi Universitetinin professoru Fikrət Sadıqov deyib. Verilən bəyanatın Paşinyan tərəfindən növbəti hoq-qabazlıq olduğunu deyən politoloq söyləyib ki, əgər Dağlıq Qarabağda referendum keçirilərsə, o zaman tamamilə başqa formatda keçirilməlidir: "Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın əzəli və əbədi torpağıdır və heç bir dövlətin, xüsusilə də Ermənistanın orada referendum keçirmək hüququ yoxdur". F.Sadıqov bildirib ki, görünür Azərbaycanın xarici siyasətində əldə etdiyi uğurlar Paşinyanı çox çıcılıqlandırır: "Ona görə də Paşinyan bu cür sərəmsəm bəyanatlar verir. Onun bu təklifi tam mənada reallıqdan uzaq, danışıqlar prosesinə aydın və birmənalı şəkildə zərbədir".

Professor vurğulayıb ki, beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın baş nazirinin qanuna zidd bəyanatına mövqə bildirməlidirlər: "Rusiyanın XİN başçısı Sergey Lavrov son keçirilən mətbuat konfransında bildirdi ki, Paşinyanın təklifi kimi bəyanatlar heç də problemin həllinə gətirib çıxarmır. Artıq Ermənistanın yaxın müttəfiqi Rusiya da bu addımlardan narazılığını bildirir". Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı ikili yanaşmaların hələ də davam etdiyini deyən F. Sadıqov qeyd edib ki, ABŞ Konqresində Azərbaycanın suveren ərazilərində yaradılmış qondarma qurumun "xarici işlər naziri"nin tədbir və görüşlərinin keçirilməsi buna əyani sübutdur: "Düzdür, bu addım Azərbaycandan çox Trampa qarşı yönəlib. Çünki Konqreslə Tramp arasında müəyyən uçurum, qarşıdurma var. Amma ümumilikdə beynəlxalq münasibətlər sistemində hüquq normaları açıq şəkildə tapdalanır və ikililəşməyə hökm sürür".

Nailə Məhərrəmov

"2020-ci ilin dövlət büdcəsi müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın proqnozlaşdırılan ən böyük büdcəsidir"

2020-ci ilin dövlət büdcəsi müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın proqnozlaşdırılan ən böyük büdcəsidir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov noyabrın 5-də Milli Məclisdə 2020-ci ilin dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deyib. Vüqar Gülməmmədov cari ildə dövlət büdcəsinin qeyri-neft gəlirlərinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını diqqətə çatdırıb.

ABŞ-in yeni Bin Ladeni kim olacaq?

MƏTLƏB

Metlebsalahov@mail.ru

Bəzən düşünürəm ki, dünyanı ələ salmaq məsələsində, 13 ingilis koloniyasından yaranan və ən əsası da uzaq keçmişdə quldarlıq məskəni kimi ad çıxarmış ABŞ-dan daha hiyləgəri yer üzündə tapılmaz. Bu nəhəng supergüc, artıq son yüz illik tarixində var gücü ilə şantaj və yalan diplomatiyasının əsas müəssisəsi sayılır. Əvvəlcə demokratiya "ixrac" edirdilər, bu siyasi maska yırtıldıktan sonra isə, dünyanı açıq şəkildə ələ salan metodlarla iş görməyə başlayıblar.

Hələ 1917-ci ildə balacaboy yəhudi Ulyanovun qurduğu sovet dövləti ilə uzun illər çəkişmə aparən ABŞ, yetmişinci illərdən özlərinin Kremlə soxuşdurduqları Mixail Qorbaçovun satqınlığı ilə 1991-ci ildə SSRİ-ni tarixin zibilliyinə atdıqdan sonra açıq-aşkar dünyanı təkbaşına barmaqlarına dolamaqdadırlar. Hara gəldi girirlər, dünya siyasətində ən axmaq və açıq murdarlıqlara imza atırlar. Keçmiş quldarlara hər yerdə "yaşıl" işıqdır, vəssalam!

Daha qarşılarında onları küncə sıxan, dünya siyasətində "dur" deyə biləcək ikinci sovet Moskvəsi yoxdur. Düzdür, Vladimir Putinin Moskvəsi da, ortada az-çox real gücdür, amma Sovet Moskvəsinin gücündə deyil axı.

Nə isə, gələk MƏTLƏBƏ. Mətləb də budur ki, ABŞ özünün yaratdığı ikinci terror "balası" olan Bağdadi efəndini "öldürüb" üstündən də su işib getdi. Özü də maraqlıdır ki, həm Bin Laden, həm də Bağdadi məhz İraq və Pakistanda "yox" edildilər. Niyə? Çünki terrorun və daxili müharibələrin baş alıb getdiyi bu cəhənnəm ərazilərində kimin əli kimin cibindədir, kim-kimi öldürüb, it leşi kimi zibilliyə atdı, heç kim bilmir bunları. Tayfa və qruplaşmalararası dava-qırğının baş alıb getdiyi bu ərazilərdə Bin Ladenləri, Bağdadiləri "öldürüb itə atmaq" su içmək kimi bir şeydir. ABŞ yeni bir komediya səhnəsi yaradaraq, yenə dünya ictimaiyyətini açıq-aşkar, özü də rəzil bir şəkildə ələ saldı. Guya Pentaqon İraqda 3 günlük güclü hazırlıqdan sonra "İŞİD" lideri Bağdadini güdüb, helikopterlər havadan dəstək verib, nə bilim nə, nə... Məşhur türk mahnısında deyildiyi kimi, "yalan, hepsi yalan..."

Pentaqonun iddiasında deyilir ki, Bağdadi ilə yanaşı, tunelə (?) 3 uşağı və bir neçə arvadı da olub. "İŞİD" lideri, onları da özü ilə aparıb orda öldürüb. Guya 3 uşağını da ABŞ dedəsinin əlinə keçməməsi üçün özü öldürüb. Ay sənənin hekayəyə mən...

A kişi, bəyəm Bağdadi bilmir ki, uşaqlarla ABŞ-in nə qəsd-i-qərəzçiliyi? Lap tutaq ki, onlar Bağdadinin övladlarıdır, bəyəm, D.Tramp onun qisasını bu 3 körpə uşağından çıxacaqdı? Əgər doğrudan da, Bağdadi terrorçu başı idisə hər an öldürülə biləcəyini bildiyi halda o uşaqları bulvarda gezirmiş kimi öz yanında niyə daşıyırdı? Hələ arvadları demirəm. Nədi, yoxsa Pentaqon əsgərləri Bağdadini öz arvadları ilə romantik səhnə yaşadığı yerdəmi yaxalamışdı? Yeni Ağ Evin dünyanın ən ucqar yerində yaşayan istənilən bisavadı belə şoka salan bu savadsız "dəlilləri", artıq iyirənc xarakter alıb. Hətta Afrika cəngəlliklərindəki yarımqəbilə tayfaları belə gözəl anlayır ki, delisov D.Trampın siyasi aktyoru olduğu ABŞ dərin dövlətinin yeni planı var və "Bağdadi" obrazı "dəfn" edilməli idi.

Bəs indi nə baş verəcək? Ağ Ev özünün yeni siyasi layihəsini işə salmağa hazırlaşır və çox güman ki, sələfləri kimi D.Tramp da yeni "qəhrəman" obrazı üçün düyməyə basıb. Fikir verin: D.Tramp özünün məşhur "Twitter" səhifəsindən açıqlayır ki, ABŞ əsgərləri Suriyadakı ziddiyyətli nöqtələrdən çəkilsələr də, neft yataqlarını heç kimə buraxıb, getməyi ağıllarına da gətirmirlər. Adam dəlidir, doludur, amma deyir ki, neft yataqlarını heç kimə verməyəcəm! Bax, bu da sənə Bağdadinin "basdırılmasının" əsl səbəbi!

Bu isə, o deməkdir ki, Ağ Ev yeni bir "terrorçu qəhrəman" üçün hazırlığa başlayır. Ən azından, Suriyadakı və İraqdakı neft yataqlarını qorumaq üçün. Suriya torpağında "kürd dövləti" planının ifşasından sonra çox güman ki, yeni ssenari işə düşəcək. Amma nə? ABŞ üçün növbəti "qəhrəman" kim olacaq? Sözsüz ki, zaman göstərəcək...

Azərbaycan ərazi bütövlüyünün pozulması ilə heç zaman barışmaşayacaq

İşğal olunmuş ərazilər azad edilməyə qədər, Ermənistanın heç bir inkişaf perspektivi olmayacaq

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın 2019-cu il avqustun 5-də Xankəndidə "Qarabağ - Ermənistan və vəssalam" açıqlaması və Ermənistanla Dağlıq Qarabağın birləşdirilməsini nəzərdə tutan "miatsum" deməsi Ermənistanın əsl məqsədinin işğalçılıqdan başqa bir şey olmamasının növbəti açıq ifşasıdır. Çünki indiyə qədər Ermənistan tərəfi hərbi işğal və aneksiya siyasətinin beynəlxalq siyasi-hüquq və mənəvi məsuliyyətini dərk etməyərək işğalçılıq siyasətini gizlədir və onu Dağlıq Qarabağın erməni əhalisinin öz müqəddəratını təyin etmək formasında pərdələməyə çalışır və müxtəlif bəhanələrə əl atırdı.

Əslində, baş nazir kimi ilk vaxtlarda danışıqlarda qondarma Dağlıq Qarabağ rejiminin də iştirak etməli olduğunu bildiren Paşinyan daxili siyasi qruplaşmalar arasında reyting itirdiyi üçün işğalçı ritorikasına keçməyə məcbur oldu. Bir il öncəki bəyanatları ilə indiki çıxışları daban-dabana zidd olduğundan, heç kəs Paşinyanı ciddi siyasətçi kimi qəbul etmir. Paşinyan məlum bəyanatı ilə həm də öz-özünü inkar edir. Paşinyan bir tərəfdən "Qarabağ xalqı" adından danışıqlar aparmaq səlahiyyətinin olmadığını deyir, digər tərəfdən isə, Qarabağın Ermənistan olduğunu iddia edir. Bununla, uzun müddət "xalqların öz müqəddəratını təyin etməsi hüququ"nun arxasında gizlənən Ermənistan rəhbərliyi açıq-aşkar sübut edir ki, Ermənistanın danışıqlar prosesində iştirakı riyakarlıq və beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaqdan başqa bir şey olmayıb.

Qeyd etmək lazımdır ki, bundan əvvəl Ermənistanın Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəhbəri və müdafiə naziri "Azərbaycana bir qarış da torpaq qaytarmamaq", "yeni ərazilər üçün yeni müharibə" kimi məsuliyyətsiz və təxribatçı açıqlamalarla çıxış etmişdilər. Bu baxımdan, N.Paşinyan və Ermənistanın digər yüksək vəzifəli şəxslərinin bu kimi açıqlamaları epizodik hallar olmayaraq, Ermənistanın dövlət səviyyəsində işğalçılıq siyasəti yürütməsinin və buna görə Ermənistanın beynəlxalq hüquqi məsuliyyət daşımamasının sübutudur.

Bu cür məsuliyyətsiz bəyanatlar

və addımlarla N.Paşinyan tarixi saxtalaşdırır, müharibənin işğala, etnik təmizləməyə gətirib çıxaran nəticələrini təqdir edir və onları qoruyub-saxlamağa çalışır. Bundan sonra Ermənistan rəhbərliyinin demokratiyanı Ermənistanın xarici siyasətinin "biznes kartı" adlandırması heç bir mənəvi çərçivələrə sığmır.

Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin ilhaqına çağırışı ilə Ermənistan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, BMT Nizamnaməsini, Helsinki Yekun Aktını ayaq altına atır, təhqir edir və beynəlxalq ictimaiyyətə, xüsusilə, münafişinin danışıqlar yolu ilə həllinə məsul olan ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinə total hörmətsizlik nümayiş etdirir. Bu bəyanat Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin vasitəçilik etdiyi danışıqlar prosesinə ciddi zərbədir.

Ermənistan ATƏT-in Minsk Qrupunun vasitəçiliyi altında ciddi danışıqlar aparmaq əvəzinə, Azərbaycanın səbrindən və münafişinin dinc yolla həlli ilə bağlı üzərinə götürdüyü öhdəliyindən sui-istifadə edir. Ermənistan bütün mümkün vasitələrlə danışıqlar prosesini bloklayır, münaqişənin həllindən yayınır və işğal, etnik təmizləmənin nəticələrini davam etdirmək, status-kvonu saxlamaq üçün vaxt qazanmağa çalışır.

Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanın özünü cəzasızlıq şəraitində hiss et-

məsinə imkan verməməli, Ermənistan rəsmilərinin Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünü kobud surətdə pozan məsuliyyətsiz bəyanatlarını və addımlarını pisləməli, onu bu yoldan çəkindirməli, münaqişənin sülh yolu ilə BMT Nizamnaməsi, Helsinki Yekun Aktı və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələr əsasında həlli üzrə danışıqlar prosesinə məcbur etməlidir.

Ermənistan sülhə məcbur edilməli və açıq-aşkar aneksiya siyasəti yürütdüyünə görə, Ermənistan sanksiyaların tətbiq edilməsi ciddi surətdə nəzərdən keçirilməlidir. Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin işğalına son qoymalıdır. Bunu beynəlxalq hüquq və BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıda qeyd olunan qətnamələri tələb edir.

Azərbaycan ərazi bütövlüyünün pozulması ilə heç zaman barışmaşayacaq. Çünki Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın əzəli və əbədi torpağı və ayrılmaz hissəsidir. Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyinin qorunması və bərpa edilməsi, etnik təmizləməyə məruz qalmış vətəndaşlarının öz doğma torpaqlarına geri qayıtması üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə edəcəkdir. Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərini azad etməyə qədər isə, Ermənistanın heç bir inkişaf perspektivi olmayacaq.

"Səs" Analitik Qrupu

Ralf Fridlender: Azərbaycan dinc birgəyaşayış üçün dünyada nümunəvi rola malikdir

Noyabrın 4-də İsveçrə Konfederasiyasının paytaxtı Bern şəhərində Azərbaycanın diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyinə həsr olunmuş tədbirdə iştirak edən Bern Yəhudi İcmasının Prezidenti Ralf Fridlender tədbirlə bağlı təəssüratlarını AZƏRTAC-la bölüşüb.

Dəvətə görə Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyinə təşəkkürünü bildiren R. Fridlender musiqiçilərimizin təqdim etdiyi konsert proqramından böyük zövq aldığını deyib. O, həmçinin həmin gün Azərbaycan nümayəndə heyətinin Berndə yerləşən sınaqqa baş çəkdiyini və orada keçirilmiş görüşü məmnunluqla xatırlayaraq bildirib: "Azərbaycan nümayəndə heyəti sınaqoqumuzu ziyarətə gəlməsi bizim üçün böyük şərəfdir. Bizə Azərbaycanda yəhudilər və müsəlmanlar arasında dinc birgəyaşayış necə yaxşı səviyyədə olması barədə məlumat verildi. Hesab edirik ki, müsəlmanlar, xristianlar və yəhudilərin birgəyaşayışı üçün Azərbaycan dünyada nümunəvi rola malik bir ölkədir".

Bu gün Azərbaycan televiziyası və radiosu işçilərinin peşə bayramı günüdür

Bu gün Azərbaycan televiziyası və radiosu işçilərinin peşə bayramıdır. 1926-cı ilin 6 noyabr tarixində yaranan Azərbaycan radiosu bir əsrə yaxın bir yol keçərək, xalqın ictimai fikir tarixində əhəmiyyətli rol oynayıb. XX əsrin ən möhtəşəm kəşflərindən olan və hər gün insanlarla ünsiyyət yaradan, cəmiyyət həyatında əvəzsiz yer tutan radio bir əsrə yaxın bir məsafədə informasiya liderliyini qoruyub-saxlaya bilib. Xalqın maarifləndirilməsi, əxlaqi-estetik tərbiyəsi və məlumatlandırılması kimi təməl prinsiplərini fəaliyyət məqsədinə çevirən radio istənilən məkanda dinləyicilərin dostu olaraq, hər nəslin müasirinə çevrilir. Azərbaycanda - Şərqdə ilk dəfə yaradılan və milyonların seyrçisi olan Azərbaycan Televiziyası isə radiodan düz 30 il sonra - 1956-cı il fevralın 14-də fəaliyyətə başlayıb. Bu, Stalin rejimindən qurtuluş tapan sovet cəmiyyətində aşkarlığın rüşeymlərinin yenidən yaranan dövrünə təsadüf edirdi. Hər iki tarix - radio və televiziyanın yaranması xalqımızın siyasi və mədəni həyatında böyük yenilik kimi yadda qalıb. Telaradio xalqımızın siyasi dünyagörüşünün formalaşmasına, mənəvi-mədəni həyatının yüksəlməsinə xidmət edib, onun ictimai-siyasi ideyalarının, yüksək əxlaqi dəyərlərinin, arzu və istəklərinin ifadəsinə çevrilib.

AZƏRBAYCAN RADİOSU UZUN VƏ ŞƏRƏFLİ YOLDA

Bu gün radionun bütün proqramları milli-mənəvi dəyərləri, milli adət və ənənələri, mədəniyyət və incəsənətin bütün rəngarəngliyini özündə əks etdirir. Müxtəlif məzmunlu proqramlar hazırlayarkən, cəmiyyətdəki siyasi əqidələri, dini baxışları, ictimai fikir və rəyin müxtəlif cərəyanlarını, habelə, ölkə vətəndaşlarının hüquq bərabərliyini nəzərə alır. Geniş dinləyici auditoriyası toplayan Azərbaycan radiosu Azərbaycan qanunvericiliyinə əsaslanaraq, informasiyanın tərəfsizliyi, qərəzsizliyi və doğru-dürüstlüyünü əsas tutur. Yeni dolğun xəbərlərlə xalqımızı məlumatlandırır, hər hansı hadisəyə qərəzli, öz şəxsi mənafeyi baxımından yanaşmır. Tarixi dövrü vərəqlədikcə "Satira atəşiyə", "Ədəbiyyatın vəzifələri", "Radio saati" kimi verilişlərin səsləndirilməsi ilə ilk və kövrək addımlarını atan radio qısa bir zamanda zəngin verilişlərin yaradıcısına çevrilir. Təbii ki, radioda yeni verilişlərin hazırlanması və yeniliklər yeni, istedadlı kadrların cəlb olunmasını tələb edirdi. Radionun ilk Azərbaycanlı diktorları Azərbaycan Politeknik İnstitutunun tələbəsi İsmayıl Əlibəyov və Azərbaycan Dövlət Darülfünunun hüquq-iqtisad fakültəsinin tələbəsi Raya İmanzadə olurlar. Azərbaycan radiosunun inkişaf etdiyi sonrakı mərhələdə isə Fatma Cabbarova, Züleyxa

Hacıyeva, Gültəkin Cabbarlı, Aydın Qaradağlı, Sabutay Quliyev, Ramiz Mustafayev kimi ustad diktorlar yetişirlər. 1940-cı ilin sonunda ölkə erazisində radio nöqtələrinin sayı 51 minə çatır. 32 rayonda yerli radio verilişləri redaksiyaları fəaliyyətə başlayır. Xalqın bir əsrə yaxın tarixi ilə birgə yol gələn Azərbaycan radiosu keşməkli günlərin də, xoş soraqların da tarixini əbədiləşdirib. Azərbaycan radiosu ilə dinc və təmiz səma altında yaşayan insanlara Böyük Vətən müharibəsinin elan olunmasını - gərgin, fəvqəladə və acınacaqlı bir xəbəri ictimaiyyətə çatdırmaq, nə qədər çətin olsa da, bu gərçəkliyi hamıya bəyan etdi. 1941-ci il iyunun 22-nə keçən gecə müharibənin başlanması Azərbaycan dinləyicilərinə diktor Zəhra Salayeva zirzəmidəki yarımqaranlıq bir otaqdan xəbər verir. Həmin zamandan 5 il müddətində Azərbaycan radiosunun işçiləri faşizmlə mübarizədə mikrofonu ən kəsərlə silaha çevirirlər. Ağır müharibə dövrünün ən çox dinlənən verilişi "Azərbaycan - cəbhə

üçün"ü hər kəs böyük həyəcanla gözləyirdi. Əsas ağırlıq isə, təbii ki, "Son xəbərlər" redaksiyasının üzərinə düşürdü.

Ötən əsr 70-ci illəri Azərbaycan radiosu üçün, xüsusilə, əlamətdar olmuşdur. "Sabahınız xeyir", "Axşam görüşləri", "Bulaq", "Nətvəvan" qızlar klubu, "Lirika dəftərindən", "Muğam saati", "Arzu" musiqi poçtu, "Yazıçı və zaman", "Mahnı şəhəri gəzir", "Teatr mikrofona qarşısında" kimi verilişlər radionun nüfuzunu daha da yüksəltdi. Bu verilişlərdə xalqın ruhu, onun folklor irsi, tarixi mədəniyyəti kimi dəyərlər öz əksini tapır. Milli maraq və düşüncədən qaynaqlanan bu verilişlərin hazırlanması Ulu Öndər Heydər Əliyevin radioya ayırdığı diqqətdən irəli gəlirdi. Heydər Əliyev radionun böyük təbliğat mexanizmi olaraq aşılacağı dəyərlərin mahiyyətini müdrikcəsinə anlayırdı. Hər bir ailənin sevilən verilişi olan "Bulaq" belə milli verilişlərin ilk qaranquşu oldu. Ulu Öndərin xeyir-duası ilə fəaliyyətə başlayan bu radiotoplu ilk dəfə Azərbaycan efirinə şifahi nitqin ən koloritli,

milli, etnoqrafik və xalq düşüncə tərzilə cəmlənmiş nəfəsini gətirdi. Respublikanın ən ucqar nöqtələrinə nüfuz edib xalq düşüncəsini müasir dünyamızın tələbləri baxımından üzə çıxaran bu proqramın beynəlxalq poçtu yarandı.

İNFORMASIYA TEXNOLOGİYALARININ SÜRƏTLƏ İNKİŞAFI RADİODA DA TEXNOLOJİ, İSTEHSALAT VƏ YARADICILIQ DƏYİŞİKLİKLƏRİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNİ LABÜD EDİR

Dövlət müstəqilliyinin əldə edilməsi radionun qarşısında duran vəzifələri kökündən dəyişdirdi. Radioda cəmiyyətlə sıx və açıq ünsiyyətə girmək meyillərini gücləndirən proqramlara üstünlük verildi. Qarabağ uğrunda erməni işğalçılarına qarşı savaşın başlanılması ilə radio hər gün Müdafiə Nazirliyinin məlumatlarını yayırdı. Dinləyicilərdə vətənpərvər hissləri gücləndirən "Açıq-aşkar", "Xudafərin", "Sözün düzü", "Baxış bucağı", "Dünya", "Pille", "Çevrə", "Radio-atmaca", "Molla Nəsrəddin", "Yol", "Yuva", "Vaxt", "Dan yeri" kimi verilişlər hazırlanır və hərbi marşlar səsləndirilirdi. Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqları, torpağın bölünməzliyi uğrunda canını siper edən vətən oğullarının mübarizliyi və s. kimi fikirləri də im bizlərə çatdıran radiomuz bir gün qələbə

Bu gün Azərbaycan televiziyası və radiosu işçilərinin peşə bayramı günüdür

sorağını da, Şuşada və Qarabağda yaşayacağımız zəfər sevincini də bizə çatdıracaq. Necə ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışını çatdırdı. 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi" sazişinin imzalanması mərasimi radio ilə bütün dünyaya yayıldı.

AZƏRBAYCAN TELEVİZİYASININ UĞURLARI

1956-cı ilin fevralında fəaliyyətə başlayan Azərbaycan televiziyası ilk veriliş günü, ekranda sonradan Azərbaycanın tanınmış sənətkarına çevriləcək, o dövrdə isə gənc aktrisa olan Nəcibə Məlikova görünüb. Çıxışını "Göstərir Bakı!" kəlməsi ilə açan Nəcibə xanım tamaşaçıları televiziyanın fəaliyyətə başlaması münasibətilə təbrik edib. Həmin gün ekranda "Bəxtiyar" bədii filmi nümayiş etdirilib. Bu, televiziyanın yaddaşına və tarixinə yazılan ilk cümlələrə çevrildi.

1957-ci ildən Azərbaycan Televiziyası efirə həftədə 5 dəfə çıxmağa başladı və verilişlərin gündəlik həcmi 2 saat 20 dəqiqəyə çatdırıldı. 70-ci illərdən etibarən isə, Azərbaycan Televiziyasının gündəlik veriliş və proqramlarının yayım həcmi 10 saata, 80-ci illərdə 18 saata çatdırıldı. 1970-ci ildə televiziya Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsi statusu aldı. 2005-ci ildən isə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə şirkət "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə çevrildi. Elə həmin ildən televiziya 24 saatlıq fasiləsiz yayıma keçdi.

2004-cü ilin fevralından başlayaraq, AzTV-nin proqramlarının Avropa ölkələrində daha keyfiyyətli yayımı təmin edildi. Bu məqsədlə "Teleradio" İstehsalat Birliyinin mütəxəssisləri Teleqüllə Kompleksində yeni rəqəmsal TV - Up-link stansiyasını quraşdırdılar. İndi Azərbaycan Televiziyasının verilişləri həmin stansiyadan Avropaya "Hot Bird" və "SESAT", Şimali Amerikaya "Galaxy 25", Asiyaya "Turksat 1C" peykləri vasitəsilə yayılır.

BAKIDA RƏNGLİ YAYIMA KEÇİD

1956-cı il sentyabrın 2-nə qədər Bakı Studiyası artıq 100-ə qədər bədii film göstərmişdi. Bakılılar televiziya ilə "Sovet Azərbaycanı", "Elm və texnika", "Xarici xronika", "Pioner" adlı kino jurnallarına baxa bilirdilər. Moskvadan və SSRİ-nin digər respublikalarından ölkəmizə qonaq gələn sənət adamları tez-tez Bakı Studiyasından çıxış edirdilər. İlk dövrdə Bakı Studiyası 30 kvadrat metrlik iki otaqdan ibarət idi. Yarıdan bölünmüş otaqların birində kino aparatları quraşdırılmışdı, o birindən isə diktorların və kiçik musiqi qruplarının çıxışları efirə verilir.

1985-ci ildə Azərbaycan Televiziyası texniki təchizatına, film istehsalı və müxtəlif proqramlarla Mərkəzi Televiziyadakı çıxışlarına görə, SSRİ-də 4-cü yere çıxdı. Zaman

üçün ən qabaqcıl sayılan texniki vasitələr televiziya məkanına yol açdı. Texniki imkanların genişlənməsi verilişlərin keyfiyyətini ildən-ildə yüksəltdi, yeni formalar axtarılıb-tapmaqda kömək etdi. Video kameralarının vasitəsilə çəkilişlər aparmaq, montaj etmək, həm də birbaşa efirə çıxmaq mümkün oldu.

1988-ci ildə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanması Azərbaycan Televiziyası üçün əsl sınağa çevrildi. Kommunist Partiyasının nəzarəti altında fəaliyyət göstərdiyindən və SSRİ daxilində başlayan münaqişəyə hazır olmadığından, Azərbaycan Televiziyası informasiya siyasətini düzgün qura bilmədi. Separatçıların Xankəndidə keçirdiyi fasiləsiz mitinqlər barədə qısa xəbəri Azərbaycan Televiziyası yalnız 10 gündən sonra - "yuxarı"nın icazəsi ilə "Qarabağda yaranmış durum" adı altında efirə verdi. Sov.İKP Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Mixail Qorbaçovun və Mərkəzi Komitə üzvlərinin Azərbaycana qarşı tutduqları ədalətsiz mövqeyə qarşı Bakıda başlayan kütləvi nümayişlər zamanı da meydandan birbaşa yayıma TV iki gün gec başladı. Bu isə AzTV rəhbərliyinin Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi Ə.Vəzirovun iradəsinin əleyhinə çıxması nəticəsində mümkün oldu. Azərbaycan Televiziyasının əməkdaşları da xalqla birlikdə Qorbaçovun anti-Azərbaycan siyasətinə və Azərbaycanın o zamankı rəhbərliyinin milli maraqlardan uzaq olan davranışına və addımlarına qarşı çıxaraq Azərbaycan Konstitusiyasına, beynəlxalq hüquq normalarına əməl edilməsini və erməni separatçılarının qanunsuz hərəkətlərinin qarşısının alınmasını tələb edirdi. Azərbaycan Televiziyası ilə çıxış edən siyasi icmalçılar Kremlin Azərbaycana qarşı apardığı siyasətin mahiyyətini, respublikamızda yaranmış idarəolunmaz ictimai-siyasi vəziyyəti və xalqın haqlı tələblər irəli sürdüyünü cəsarətlə dilə gətirirdilər. Moskvadan gələn emissarların Azərbaycan Televiziyası vasitəsilə Kremlin Bakıya qoşun yeritməyəcəyi və fəvqəladə vəziyyət elan etməyəcəyi barədə vədlərinə baxmayaraq, 1990-cı il yanvarın 19-da saat 19:26-da Azərbaycan Televiziyasının enerji bloku partladı. Azərbaycan Televiziyasının yayımını yalnız yanvarın 28-də bərpa etmək mümkün oldu. 1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan dövlət müstəqilliyini elan etdi.

TELEKANALI

Azərbaycan Televiziyasının son illərdəki daha bir uğuru 2009-cu il fevralın 1-dən efirə çıxan "İdman Azərbaycan" kanalıdır. Bu kanal idman ictimaiyyəti və idmansevərlərə gözəl hədiyyə oldu. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan "İdman Azərbaycan" Televiziyasının fəaliyyəti dövlətimizin idmana, gənclərin sağlam ruhda böyümələrinə verdiyi önemin sübutudur. Artıq "İdman Azərbaycan" Televiziyası efir məkanında öz yerini çoxdan təsdiqləyib və fəaliyyət göstərdiyi 7 ildə dövlətimizin idman siyasətinə uğurla xidmət edir. Kanal dünyanın hər yerindən bütün növ idman yarışlarını, müxtəlif çempionatları birbaşa, özü də yüksək peşəkarlıqla yayımlayır, idman xəbərlərini operativliklə tamaşaçılara çatdırır. Hər gün kanal-

Azərbaycan Televiziyası müstəqil dövlətin əsas televiziyasına çevrildi.

63 il əvvəl yaranan Azərbaycan Televiziyası bu gün artıq tamam başqa bir görkəmdədir. Kifayət qədər təcrübəsi, zəngin fondu, müasir texniki təchizatı və peşəkar kadrlar potensialı kanalın uğurlu dövrünü yaşayır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 05 oktyabr tarixli Fərmanı ilə Milli Televiziya və Radio Şurası yaradıldı. Şura televiziya və radio yayımı sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin etmədə fəaliyyət göstərir. 2010-cu ildə, AzTV-nin 55 yaşının tamamında, onun nəzdində Azərbaycan ziyalılarının və sənətçilərinin çoxdankı arzusu olan "Mədəniyyət" kanalı ilk dəfə tamaşaçıların görüşünə gəldi. Bu kanalın ərəşəyə gəlməsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin mədəniyyətimizə qayğısının daha bir təzahürüdür. Bu gün "Mədəniyyət" kanalı Azərbaycan mədəniyyətini dünya mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi təbliğ edir, dünya mədəniyyətinin incilərini isə Azərbaycan tamaşaçılarına çatdırır. Bu kanalın verilişlərini izlədikcə, bir daha bu qənaətə gəlicən ki, mədəniyyətimizin elə parlaq inciləri var ki, onlar yüz illər sonra da Azərbaycanı yüksək mərtəbədən təmsil edə bilər.

"İDMAN AZƏRBAYCAN"

da tamaşaçılara canlı xəbər buraxılışları, orijinal verilişlər, beynəlxalq və ölkədaxili yarış və turnirlər təqdim edilir, çempionatlar canlı yayımlanır. "İdman Azərbaycan" kanalı dünyada yeganə idman kanalıdır ki, heç bir ödəniş olmadan tamaşaçılarına idmanın bütün növləri üzrə proqramlar təqdim edir və açıq yayımdadır.

Cəmiyyətin informasiya ehtiyaclarının ödənilməsi sahəsindəki fəaliyyətinin stimullaşdırılması, texniki imkanlarının artırılması və əhatə dairəsinin daha da genişləndirilməsinin zəruriliyini nəzərə alaraq, Cənab Prezident 2016-cı ildə özəl teleradio yayımçılarına 2 milyon, 2018-ci ildə 3 milyon və nəhayət, 2019-cu ilin yanvar ayında daha 3 milyon manat məbləğində maliyyə yardımı ayrılması barədə sərəncamlar imzalamışdır. Bu isə, ilk növbədə, teleradio yayımçılarının zəruri yerlərdə müasir ötürücü stansiyalar qurmalarına imkan yaradır.

Bu gün efir məkanında öz sözünü deyən bilən, uğurlara imza atan Azərbaycan Televiziyasının 63 yaşını qeyd edirik. Böyük və ali məqsədə çatmaq üçün uzun bir yola çıxan Azərbaycan Televiziyasının kollektivini təbrik edirik, daha əlçatmaz uca zirvələr fəth etməsini arzulayırıq.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

6 noyabr 2019-cu il

Nizami rayonunda ədalətli, şəffaf və demokratik seçkilərin keçirilməsi üçün bütün şərait var

Dekabrın 23-də keçiriləcək Bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyası Mərkəzi Seçki Qərargahının şəhər və rayon şöbələri tərtib olunmuş plana və partiya rəhbərliyinin tövsiyələrinə uyğun olaraq, hazırlıq işlərini

uğurla davam etdirirlər.

YAP Mərkəzi Seçki Qərargahının Nizami rayon şöbəsinin toplantısı keçirilib. YAP Mərkəzi Seçki Qərargahının Nizami rayon şöbəsinin sədri Sədaqət Vəliyeva çıxış edərək bildirib ki, YAP bu gün mühüm bir seçki kampaniyasına hazırlaşır: "Növbəti bələdiyyə seçkilərində YAP iqtidar partiyası olaraq, öz işini

daha fəal və güclü şəkildə qurmaqdadır. Qarşıdan gələn seçkilərdə hər birimizin üzərinə böyük və məsuliyyətli vəzifələr düşür".

Sədaqət Vəliyeva vurğulayıb ki, 18 nəfərdən ibarət seçki qərargahının tərkibinə Nizami rayonunda kifayət qədər nüfuzu olan, fəaliyyət göstərdikləri sahələrdə etimadı doğrultmuş rayon ziyalıları və ötən illərdə seçki sahəsində təcrübə toplamış insanlar, həmçinin, partiya fəalları daxildir.

Seçki hazırlığı ilə əlaqədar seçki qərargahının gördüyü işlərlə bağlı hesabat verilib. Bildirilib ki, seçki qərargahı YAP Mərkəzi Seçki Qərargahının fəaliyyət proqramına və tövsiyələrinə uyğun olaraq, hazırlıq işlərini sürətlə həyata keçirməkdədir.

Seçkilərdə irəli sürüləcək namizədlərin təşviqatının keçirilməsi məqsədilə, hazırlıq işləri də davam etdirilməkdədir. YAP Mərkəzi Seçki Qərargahının Nizami rayon şöbəsi Mərkəzi Seçki Qərargahının tövsiyələrinə uyğun olaraq, ilk partiya təşkilatlarının fəaliyyət dairəsini məntəqələrin əhatə etdiyi ərazi ilə uyğunlaşdırıb. Həmçinin, seçicilərlə işin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün hər birində 10-15 nəfər olmaqla, ümumilikdə, 100-dən çox partiya fəalını əhatə edən 8 mobil qrup yaradılıb. Həmçinin, hər məntəqə üzrə seçki işində səriştəsi olan 2-4 nəfər gənc fəal müəyyənləşdirilib. Sonra iclasda seçki qərargahı üzvləri arasında vəzifə bölgüsü aparılıb, eyni zamanda, bundan sonra görülməli işlər müəyyənləşdirilib. Seçki qərargahının üzvləri də YAP-ın namizədlərinin bu seçkilərdə də qələbə qazanacağına əmin olduqlarını bildiriblər. İclasdan sonra qərargah üzvləri seçkilərə hazırlıqla bağlı görülmüş işlərlə tanış olublar. Qərargahda rayon ərazisində yerləşən seçki dairələrinə uyğun olaraq, 3 mərkəz formalaşdırılıb ki, burada partiya fəalları YAP Mərkəzi Seçki Qərargahından daxil olan tapşırıqları çevik və yüksək səviyyədə yerinə yetirirlər.

Daha sonra qərargah üzvlərinin iştirakı ilə imza toplayacaq partiya fəallarının görüşü keçirilib və treninqlərə start verilib. Bildirilib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən irəli sürüləcək namizədlərin imzatoqlama kampaniyası üçün, hər dairəyə 10 nəfər olmaqla, 30 fəal müəyyənləşdirilib. Treninq zamanı fəallara imza vərəqəsi nümunələri, YAP Mərkəzi Seçki Qərargahı tərəfindən hazırlanmış təlimat kitabçaları təqdim olunub və Seçki Məcəlləsinin tələblərinə uyğun imzatoqlama qaydaları izah edilib.

RƏFIQƏ

Elman Rüstəmov: "Manatın məzənnəsinin dayanıqlılığı 2020-ci ildə də diqqət mərkəzində olacaq"

2020-ci ildə qarşımızda duran başlıca vəzifə makroiqtisadi sabitliyin təmin olunmasıdır. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Mərkəzi Bankının sədri Elman Rüstəmov noyabrın 5-də Milli Məclisdə 2020-ci ilin dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deyib. Elman Rüstəmov qeyd edib ki, növbəti ildə də qiymət sabitliyi və manatın məzənnəsinin dayanıqlılığı diqqət mərkəzində olacaq. Artıq üçüncü ildir ki, manatın xarici valyutaya nisbəti sabitdir.

Erməni əsgəri Qarabağda intihar edib

Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçən erməni əsgəri intihar edib. AZƏRTAC erməni KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, noyabrın 4-də axşam saatlarında buradakı hərbi hissənin silah otağında Ermənistan ordusunun əsgəri Erik Arutyunyan özünü güllələyib. Hərbi hospitala aparılan 19 yaşlı hərbiçiyə yolda keçinib. Faktla bağlı hərbi hissənin istintaq şöbəsində Ermənistan cinayət məəcəlləsinin "intihar həddinə çatdırmaq" maddəsi ilə cinayət işi qaldırılıb. Ermənistan istintaq komitəsi də intihar faktı ilə bağlı təhqiqat apardığı barədə məlumat yayıb.

"Diplomat in Spain" portalında Qoşulmama Hərəkatının Bakı Zirvə Görüşünə dair məqalə dərc olunub

Ispaniyanın nüfuzlu "Diplomat in Spain" portalında AZƏRTAC-ın İspaniya Krallığındakı xüsusi müxbiri Nigar Hüseynovanın "Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan ölkələr dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmət etdiklərini bir daha təsdiq ediblər" sərlövli məqaləsi dərc olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə oktyabrın 25-26-da Bakıda keçirilən Qoşulmama Hərəkatının XVIII Zirvə Görüşü barədə informasiya təqdim edilib. Məqalədə deyilir: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev deyib: "Azərbaycan öz prioritetlərini tarixi Bandunq prinsipləri üzərində quracaqdır. Bütün ölkələrin suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə hörmət, dövlətlərin daxili işlərinə qarışmama, qarşılıqlı maraqların qorunması və əməkdaşlığın təşviqi kimi prinsipləri ehtiva edən Bandunq prinsipləri Azərbaycanın xarici siyasəti ilə üst-üstə düşür".

Məqalədə diqqətə çatdırılır ki, Azərbaycan 2019-2022-ci illərdə Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcək. Sədrlik Azərbaycana 2016-cı ildən bu təşkilata başçılıq etmiş Venesueladan keçib. Bakı Zirvə Görüşündə Venesuela, Pakistan, İran, Türkmənistan, Əfqanıstan, Kuba, Cibuti, Əlcəzair, Qana, Namibiya, Sudan, Ekvatorial Qvineya və Namibiya prezidentləri iştirak ediblər.

BREVES

Los No Alineados reiteran el respeto a la integridad territorial de los países

El presidente de Azerbaiyán, İlham Əliyev, entre los presidentes de Pakistán, Arif Alvi, ایران, Hasan Rohani / Foto: Azertac

"Azərbaycan öz müdafiə qüdrətinin artırılması üçün Türkiyə ilə əməkdaşlığı genişləndirib"

Noyabrın 5-də Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan-Türkiyə 12-ci yüksək səviyyəli hərbi dialoq iclasında iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyə Baş Qərargahının ikinci rəisi general-polkovnik Metin Gürakın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə ölkələrimiz arasında münasibətlərin dostluq və qarşılıqlı inam üzərində qurulduğunu xatırladan general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycanın müdafiə qüdrətinin artırılması məqsədilə hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahələrində Türkiyə ilə əməkdaşlığı genişləndirdiyini qeyd edib.

Nazir bildirib ki, bu, bölgədəki sabitliyi təmin edən əsas amillərdəndir.

Terrorçuluqla mübarizədə Türkiyə xalqının rifahı uğrunda şəhid olanlara Allahdan rəhmet, yaralılara şəfa diləyən Müdafiə naziri separatizmə qarşı mübarizə apararaq Azərbaycanın Türkiyəni tam dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb. Müdafiə naziri Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi əməkdaşlığın ikitərəfli əsasda və NATO tərəfindən həyata keçirilən proqramlar çərçivəsində aparıldığını qeyd edib. Nazir dostluq və qardaşlıq münasibətləri üzərində qurulan Azərbaycan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığının daim inkişaf etdiyini xüsusi vurğulayıb. General-polkovnik M.Gürak ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrindən, o cümlədən səmərəli əməkdaşlığın səviyyəsindən məmnunluğunu ifadə edib. Qonaq Azərbaycan və Türkiyə hərbiçilərinin Bakıda növbəti görüşünün təşkilinə görə general-polkovnik Z.Həsənova minnətdarlığını bildirib. Ölkələrimizin yerləşdiyi regionda baş verən son hadisələrin müzakirə olunduğu görüşdə Azərbaycan-Türkiyə ikitərəfli formatında, həmçinin Pakistan, Gürcüstan, eləcə də türkdillil dövlətlərin müxtəlif qoşun növlərinin, o cümlədən xüsusi təyinatlı qüvvələrin cəlb edilməsi ilə birgə hərbi təlimlərin keçirilməsi, təcrübə mübadiləsi məqsədilə hərbi qulluqçuların qarşılıqlı səfərlərinin təşkili və digər maraqlı doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sahil Babayev: "Gələn il özünüməşğulluq proqramının daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur"

Görülən işlər nəticəsində ölkəmizdə bu ilin 10 ayı ərzində əməkhaqqı fondu əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan sosialyönümlü dövlətdir. Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlərin mərkəzində vətəndaşlarımızın sosial rifahı durur. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev noyabrın 5-də Milli Məclisdə 2020-ci ilin dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deyib. Nazir qeyd edib ki, 2020-ci ildə əhaliyə ödənişlərin məbləğində artım gözlənilir. Bu ödənişlər demək olar ki, hər il artırılır. Gələn il özünüməşğulluq proqramının daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Brüssel "inqilab"a hazırlaşır: xarici siyasətdə dalandan xilas yolları

Ekspertlərə görə, Avropa İttifaqının (Aİ) xarici siyasətində ciddi dəyişiklik ola bilər. Bunun səbəbi təşkilatın son dövrlərdə üzləşdiyi ziddiyyətlərin dərinləşməsi ilə bağlıdır. Qlobal geosiyasi proseslərə Aİ daha çox kənar müşahidəçi kimi baxır. Faktiki olaraq, heç bir məsələdə Brüsselin iradəsi ciddi təsir göstərmir. Bu böhran vəziyyətindən xilas olmaq üçün Aİ-nin ciddi dəyişikliklər etməli olduğuna inanılan ekspertlər az deyil. Avropa Komissiyasının yeni seçilmiş sədri Jozep Borrelin Rusiya ilə bağlı söylədiyi fikirlər bu səbəblərdən maraqlıdır. O, Moskvaya qarşı Avropanın birləşməsinə və sanksiyaları qüvvədə saxlamağı tövsiyə edib. Rusiya davranışını dəyişməyə, sanksiyaları ləğv etmək olar. Bu, faktiki olaraq, Vaşinqtonun mövqeyidir. Bundan başqa, Angela Merkel və Ursula von der Leyen kimi J.Borrel də Aİ-də səsverməni yekdillikdən səs çoxluğu qaydasına gətirməyi təklif edib. Bu kimi proseslərin fonunda Aİ-nin xarici siyasəti və geosiyasi vəziyyəti üzərində geniş dayanmaq istədik.

Üç tərəfdən təzyiq: Brüsselin nəfəsi tən-giyir

Görünür, Avropa İttifaqı qlobal miqyasda müşahidə edilən dəyişikliklərə daha ciddi yanaşmağa başlayıb. Daha doğrusu, bu prosesə praktiki səviyyədə reaksiya verir. Aİ-ni həssas edən prosesləri iki qrupda cəmləşdirmək olar. Birincisi, Amerikanın Avratalantik məkanını, faktiki olaraq, parçalayan və ya ən azından yeni təhlükəsizlik fəlsəfəsi çərçivəsinə salan riskli davranışları. İkincisi, Yaxın Şərqdə geosiyasi proseslərin yeni dinamika alması. Bu iki prosesin qarşılıqlı təsiri Brüsseli özünə üçün əhəmiyyətli olan bir sıra məsələlərdə daha konkret mövqə bildirməyə məcbur edir. Onlardan ilk sırada daxili in-teqrasiya dayanır. Brüssel yeni rəhbərlərlə ciddi addımlar atmağa hazırlaşır. Onun məqsədi hüquqi prosedurları ehtiva etməkdir ki, Aİ-nin xeyrinə qərarlar qəbul etmək mümkün olsun. Ancaq hələlik üzv dövlətlər arasında fikir ayrılıqları mövcuddur və yekdil qərar almaq məsələsi getdikcə çətinləşir. Bu baxımdan Avropa diplomatiyasının yeni rəhbəri Jozep Borrelin qərarların yekdilliklə deyil, səs çoxluğu ilə qəbul edilməsi ilə bağlı irəli sürdüyü təklif maraqlı görünür.

Avropa Komissiyasının sədri (faktiki olaraq, Aİ-nin Nazirlər Kabinetinin rəhbəri) Ursula von der Leyen və Almaniya Kansleri Angela Merkel də eyni mövqedədirlər. Onlar hesab edirlər ki, üçdəbir və üçdəiki səs çoxluğu ümumi qərar qəbul etmək üçün yetərlidir. Yekdillik təşkilat üçün əhəmiyyəti olan bir sıra qərarların qarşısını ala bilər. Bu ehtiyatlılıq haradan yaranıb?

Onu deyək ki, ekspertlərin qənaətinə görə, Aİ bu dəyişikliyi etsə, onun xarici siyasətində inqilabi yenilik olacaq. Hər şeydən öncə, təşkilatda fərqli mövqə tutan dövlətlərin separatçılıq etmək imkanları məhdudlaşacaq. Məsələn, İtaliya, Macarıstan və ya Polşa təkbaşına veto qoymaq imkanından məhrum olacaq. Belə bir təhlükə gətirdikcə artır. Çünki meydana ehtiva məsələlər çıxır ki, onları ümumavropa mövqeyinə gətirmək çox çətin olur. Digər tərəfdən də, Amerika Aİ-nin daxilində fikir ayrılığını dərinləşdir-məkdədir. "Breksit" buna əyani misaldır. İndi başqa, məsələn, təhlükə

dağ ki, 72 yaşlı ispaniyalı diplomat "El Periodico" nəşrinə verdiyi müsahibədə açıq demişdi: "Bizim köhnə düşmənimiz Rusiya yenə deyir ki, "mən buradayam". Və yenə təhlükə yaradır!" Avropa Parlamentinin deputatları bu barədə ondan soruşduqda, J.Borrel cavab verib ki, o, indi də Rusiyani düş-mən hesab edir, lakin İspaniyanın deyil, Avropanın. Və "Mən indi də belə deyirəm" sözləri ilə cavabını yekunlaşdırıb.

Son olaraq J.Borrel Rusiya davranışını dəyişənə qədər ona tətbiq edilən sanksiyaları qüvvədə saxlamağın lazım gəldiyini bəyan edib. Üstəlik, bu məsələdə Avropa-

dünyada əks-səda doğurub. Öncə, Qərbdən Ankaranı dərhal cəzalandırmaq çağırışları eşidildi. Sonra A.Merkel və E.Makron tələb etdilər ki, Türkiyə hərbi əməliyyatı dayandırsın. E.Makron hətta ABŞ Prezidentini köməyə çağırırdı. İran narazılığını bildirdi. Rusiya obyektiv və təmkinli reaksiya verdi. Dəməşq Türkiyənin "işğalı"ndan bəhs etdi. Ərəb Liqası isə Türkiyəni qınadı, "işğal"dan danışdı. Ekspertlərin fikrinə görə, ərəb xalqları üçün heç bir şey etməyən, İsrailin əlində əsir-yesir olan bu işsiz təşkilatın başında misirli dayanır və o, başqa cür reaksiya verə bilməzdi.

Qərb KİV-lərində də Rəcəb

çəkəcək. Ankara isə miqrantlarla bağlı üzərinə götürdüyü öhdəliyə tam əməl edir: Bolqarıstan sərhədində miqrant problemi yoxdur!

Bütün bu məqamları geosiyasi kontekstdə ümumiləşdirən ekspertlər belə qənaət əldə edirlər ki, "Sabit Yaxın Şərqi ehtiyacı olan Avropanın Türkiyəyə ehtiyacı var. Türkiyəyə ehtiyacı olan Avropa isə, bu gün Rusiyaya möhtacdır" (bax: A thaw in EU-Russia relations is starting. Undeserved detente / "The Economist", 12 oktyabr 2019).

Yeni, faktiki olaraq, Avropa diplomatiyası qapalı dairəyə düşüb. Deməli, "genişlənən Atlantika, yük-

kəsizlik, Çinlə münasibətlər, Rusiya faktoru kimi məsələlərdə Vaşinqtonla Brüsselin maraqları uyğun gəlməyə bilər.

Ekspertlərə görə, Emmanuel Makronun Rusiya ilə Aİ-nin yaxınlaşmasına istiqamətlənmiş cəhdləri bir çox aspektlərdə məhz Vaşinqtonun belə addımları ilə bağlıdır. Fransa Prezidenti hesab edir ki, Amerikanın siyasəti Moskva-Pekin yaxınlaşmasını stimullaşdırır. Bu isə yaxın gələcəkdə Rusiya-Çin tandeminin başçılıq edəcəyi güclü regional təşkilatın formalaşmasına aparıb çıxara bilər. Əslində, Vladimir Putin Şərq İqtisadi Forumu çərçivəsində Vladivostokda bunun ilk signalını verdi. Həmin təşkilata Hindistan və Türkiyə kimi güclər də daxil ola bilərlər.

Bu kimi prosesin qarşısını almaq üçün E.Makron Rusiyaya qarşı Aİ-nin siyasətini dəyişməsinə tələb edir. Bunun üçün də sanksiyalar ləğv edilməlidir. Sanksiyaların ləğvi Brüsseli Vaşinqtonla üz-üzə qoymaq deməkdir. A.Merkel, J.Borrel, U.von der Leyen bunu istəməzlər. Nəticədə, Aİ daxilində müəyyən gərginlik yaranmış olur.

Bütün bunların fonunda J.Borrelin Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyalar haqqında yenidən fikir bildirməsi aranı qarışdırıb. Xatırla-

nı birliyə çağırıb. Ekspertlər hesab edirlər ki, bu cür çağırış, əslində, Aİ-də birliyin çox zəifləməsi ilə bağlıdır. J.Borrel ehtiyat edir ki, hazırkı vəziyyətdə hətta Rusiyaya qarşı da yekdil mövqə tutmaq mümkün olmayacaq.

Bir tərəfdən, ABŞ-ın qeyri-əməli addımları Rusiyanın dünyada nüfuzunu artırır, digər tərəfdən isə, müxtəlif səbəblərdən Moskvaya qarşı sanksiyaların tətbiqini istəməyənlər fəallaşır. Məsələn, İtaliya istəmir ki, Rusiyaya qarşı bu dərəcədə sərt mövqə olsun. Onunla Yunanıstan da həmrəydir. Deməli, Rusiyaya qarşı sanksiyaları uzatmaq çətinliklərlə rastaşa bilər. Ancaq J.Borrel, A.Merkel və digər tərəfdən səsvermə qaydasını dəyişməyə vadar edən yalnız Rusiya məsələsi deyil.

Yaxın Şərq: Türkiyənin geosiyasi nüfuzu və Aİ

Ortada Yaxın Şərqdə son zamanlar geniş vüsət alan və Avropanı narahat edən proseslər vardır. Türkiyənin Suriyanın şimalında apardığı hərbi əməliyyat bütün

Tayyib Ərdoğanı kəskin tənqid edən yazılar dərc olunmaqdadır. Onu hətta "qanıqən" adlandırılan tapıldı. Bütün bunların fonunda türk ordusu terrorçuları tam zərərsizləşdirməkdədir. Ankara konkret cavab verdi: əməliyyat sona qədər davam edəcək, kimin nə düşünməsindən asılı olmayaraq. Rusiya rəhbərliyi isə BMT TŞ-də Türkiyənin əleyhinə olan sənədə veto qoydu. Vaşinqton da əsgərlərini əməliyyat zonasından çıxardığını bəyan etdi.

Bununla aydın oldu ki, bir sıra dairələrin hay-küyünə baxmayaraq, Türkiyənin qarşısına çıxan ciddi qüvvə yoxdur. Əksinə, dünyanın böyük gücləri onun işinə qarışmırlar və Türkiyə Yaxın Şərqi söz sahibi kimi meydana çıxır. Brüssel özünə görə bu gedişətdən nəticə çıxarmağa çalışır. Həm də ona görə ki, Aİ-də Macarıstan Türkiyəyə qarşı hazırlanan sənədə veto qoydu. Bolqarıstanın baş naziri Boyko Borisov isə Brüsselə qarşı çıxaraq, Türkiyəyə sərt davranmağın doğru olmadığını açıq dedi. O, məhz Ankaranın miqrasiya prosesinin qarşısını aldığına ifadə etdi.

Üstəlik, B.Borisov Brüsselin Türkiyə ilə sərhəddən uzaq, Bolqarıstanın isə yaxında olduğunu dedi. Yeni Brüsselə nə var, Türkiyə ilə münasibətdən Bolqarıstan əziyyət

sələm Çin və Yaxın Şərqdəki böhran Avropa ilə Rusiyani bir-birinə qarşı itələyir" (bax: əvvəlki mənbəyə). Lakin real ziddiyyət mövcuddur - Avropa və Rusiyanın Baltikdən tutmuş Qafqaza qədər bir sıra ölkələr üzrə fikir ayrılıqları var. Ukraynada isə onlar, az qala, bir-birinə düşmən kəsiliblər. Bu baxımdan J.Borrelin fikirləri Rusiyaya "düşmən" bir siyasətinin münasibəti deyil, əsas olan təzisdır. O halda Brüssel xarici siyasətdə hansı yolu seçməlidir?

Belə hiss olunur ki, bunu hələ Aİ rəsmiləri də bilmirlər. Onlar yaranmış ziddiyyətli vəziyyətdən çıxış yolu axtarırlar. Bəzən müzakirə və mübahisələr aparırlar, ancaq real nəticə yoxdur. Belə təəssürat yaranır ki, Qərb ekspertlərinin tez-tez "Avropa dünya nəhəngidir" deməsinə baxmayaraq, Avropa səmərəli bir mövqə nümayiş etdirə bilmir. O, sanki Amerika-Rusiya-Çin dairəsində "fırlanır". İndi bu güclərin hər biri Avropaya öz iradəsini dikte etməyə çalışırlar. Əlbəttə, Avropanın bir çox sahələrdə gücü böyükdür. Lakin çox əhəmiyyəti olan bir məsələdə olduqca zəifdir və bəlkə də ondan çox uzaqdır - Ədalətli olmaqda! Avropanı uzuduran bu zəiflikdir!

Iqtidarın apardığı uğurlu kadr islahatları, xüsusilə, gəncləşdirmə siyasətinin vüsət alması, digər bir məsələni də gündəmə gətirir - əgər bu islahatlar hakimiyyətdə aparılırsa, müxalifətdə uzun illərdir ki, var-gəl edən "liderlər" niyə bu addımdan örnək götürərək, istefa vermir, yerlərini gənclərə ötürümlər? Əslində, biz bu məsələyə yanaşmadan öncə, bir neçə başqa detalları da xatırlada bilərik. Məsələn, fakt budur ki, hazırda AXCP-yə sədrlik edən Əli Kərimli bu kürsüdə iki onilliklər boyudur ki, oturub.

Hətta partiyanın bir neçə il əvvəl keçirilən qurultayında sədrliyə namizədliklərini irəli sürmüş cavan və yaşlı insanlar sonradan müxtəlif xəyanət ittihamlarında suçlanaraq, AXCP-dən uzaqlaşdırıldılar və Ə.Kərimli yenidən sədr "seçildi". Əgər bu gün kimlərsə Ə.Kərimlinin istefasını, partiya gəncləşdirmə mühitinin yaradılmasını tələb edirsə, mütləq sədrin tələsinə düşür və dərhal oradan çıxarılır. O cümlədən, bu gün tək-cə Ə.Kərimli deyil, həmçinin, onun qoca və naftalin qoxusu verən müavinləri də möhkəm-möhkəm öz kürsülərindən yapışaraq, eyni addımı atırlar. Düzdür, bu yaxınlarda yaşının cavan olmasına baxmayaraq, Fuad Qəhrəmanlı ailəsində baş verən və ictimailəşən məlum məsələlərə görə, sədr müavinliyindən istefa verdi, amma bu istefanın da onun öz xoşu ilə verməsini düşünmək sadəlövlük olardı. Söz yox ki, belə bir mühitin

formalaşması, əvvəl-axır, AXCP-də partlayışa səbəb olacaq və artıq bunun da cürcütləri görünməkdədir.

Bənzər vəziyyət ipi AXCP-nin əlində olan "Milli Şura"da da davam edir. Bu gün Ə.Kərimlinin yandaşı sayılan və dəfələrlə xəyanətkarlıqları ilə bədnam ad qazanan Cəmil Həsənlı də siyasi və s. uğursuzluqlardan sonra istefaya getməli, ümumiyyətlə, yaşının qürub çağında digər müxalifətçilərə örnək olmalı idi. Amma ictimai rəy nə görür? İctimai rəy görür ki, bu qoca yaşında professor ölkədə sabitliyin pozulması üçün dəridən-qabıqdan çıxır, hətta Qərb ölkələrinə, xüsusilə, ABŞ-a ardıcıl, uzunmüddətli səfərlər edərək, dövlət əleyhinə qurulan planların iştirakçısına çevrilir, erməni lobbisi ilə, necə deyirlər, "çaşka-lojka" olur. Bütün bunlardan sonra isə, istefası və siyasi arenanı tərk etməsi tələblərinə məhəl qoymayaraq, sözün həqiqi mənasında, qoca inadçıya çevrilir.

Əgər nəzərə alsaq ki, bu gün Müsavat partiyasında da başqanlı-müavinli hər kəs yaş nəsildən ibarətdir, onda hər şey bütün çıpaqlığı ilə aydın olur...

Müxalifət "liderləri" iqtidardan hansı örnəyi götürməlidirlər?

Yaxud yaşlılar nə gedir, nə uğur qazanır, nə də yerlərini gənclərə təhvil vermək istəməlidirlər

Hazırda Azərbaycan müxalifətində "Ümid" partiyasının sədri İqbal Ağazadəni, ADP-nin sədri Sərdar Cəlaloğlunu, AXP sədri Pənah Hüseyni, KXCP sədri Mirhəməd Mirəlioğlunu, ASDP sədri Araz Əlizadəni, ALP sədri Əvəz Temirxanı, ALDP sədri Fuad Əliyevi, "VAMP" sədri Hacıbaba Əzimovunu, "Milli Birlik Hərəkatı"nın sədri Lələ Şövkəti, AMDP sədri İsgəndər Həmidovunu və s. bir çox müxalifət partiyalarının rəhbərlərini göstərə bilərik ki, onlar sədrlik kürsülərini tərk edib, yerlərini gənclərə təhvil ver-

mək fikrində deyillər. Əksinə, hətta vaxtilə sədr olub, sonradan istefa verənlər yenidən partiyalarına sədr keçmək arzularını gizlətmirlər. Buna misal olaraq, AMİP-in qurucusu Etibar Məmmədovu göstərə bilərik. Yaxud bu gün özünə "MSDM" adlı təşkilat yaratmış Müsavatın sabiq başqanı İsa Qəmbərin də əlinə fürsət düşən kimi, həmin partiya başqan seçilmək arzusunda olması sirr deyil.

Beləliklə, fakt budur ki, bu gün ölkəmizdə aparılan islahatlar paketi çərçivəsində uğurlu kadr islahatlarının aparılması, artıq öz uğurlu nəticələrini verməyə başlayıb. Bütün bunlar isə, bilavasitə Azərbaycan xalqı və dövləti üçün vacib amil olaraq göstərilir və qiymətləndirilir. Müxalifət isə baş verənlərdən nümunə götürmək yerinə, qocalır, yaşlaşır və belə getsə, ömrünü də başa vurur. Hər halda, göstərilən faktlar da, belə qənaətə gəlməyə kifayət qədər zəmin yaratmaqdadır.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Müsavat Arif Hacılinın şəxsi idarəçilik mülkünə çevrilib

Başqanı Abbaslı: "Bu sözlərimdən sonra Arif bəy qıcıqlanıb nə isə desə, cavabını daha sərt verəcəm"

Müsavat partiyasının növbəti qurultayından sonra Arif Hacılinın yenidən başqanlığa seçilməsi, artıq belə bir proqnozu öne sürmüşdü ki, təşkilat daxilində narazılıqların sayı artacaq. Proqnozlar özünün doğrultdu. İlk növbədə, başqanlığa namizəd Yadigar Sadıqlı tərəfindən baş verdi. Daha sonra isə, məclis, divan, MNTK-ya olan namizədlərin əksəriyyəti də, başqan seçkilərində qəsdən uduzdurulduqdan sonra, həmin tərəflər A.Hacılinın ətrafına yalnız özünə lazım olan şəxsləri yığdığını iddia edərək, ona qarşı ittiham kampaniyalarına start verdilər. Onlardan biri də, divana namizədliyini verən və uzun illərdir ki, Müsavatda funksionerlik edən Başqanı Abbaslıdır.

"Arif Hacılinın hərəkatlarında bir qərəzlilik var"

B.Abbaslı A.Hacılinı bir sıra sərt ittihamlara məruz qoymaqla, əslində, onun iç üzünü bir daha açaraq, ifşa edib. Belə ki, sözügedən məsələ ilə bağlı mətbuata aşığılama verən B.Abbaslı bildirib ki, hələ 2014-cü ildəki qalmaqallı və kütləvi istefalarla müşahidə edilən qurultayda A.Hacılinın özündən irəli kimsənin gətməməsi üçün nələr etdiyini hər kəs gördü. "Qurultaydan sonra cüzi səslə ona uzanan Q.İbadoğlu və onun tərəfdarlarının partiyadan çıxarılması üçün nələr edildiyi gözümün qabağında idi" deyən müsavatçı xanım əlavə edib ki, həmin vaxt məclisə seçilməyi qurultayda oldu və səslərin çoxunun, məhz Q.İbadoğlunun tərəfdarlarından alıb:

"Hər zaman demişəm, yenə də deyirəm ki, o zaman Q.İbadoğlunun tərəfdarları mənə səs vermişdilər. Divan üzvü olduğum son beş ildə Arif bəyin özü dəfələrlə mənə deyib ki, Başqanı müəllimə, sizin seçilməyinizi heç zaman istəməmişəm. Təsədüfi şəkildə ora düşdüyümü deyə bilərəm. Düzdür, hər kəs öz komandası ilə işləmək istər, öz komandasını qurar. Amma A.Hacılinın hərəkatlarında bir qərəzlilik var".

B.Abbaslıya görə, o, yəni A.Hacılinın onun sözünü deməyən, onunla hesablaşmayan adamlarla heç vaxt sona qədər işləmir: "2014-cü ildə formalaşan divana seçilən Elman Fətəhin, Vəfa Cümşüdlünün və Nailə Yaqublunun son bir ildə divanın iclaslarına qatılmamaları onun göstəricisi idi. Halbuki Vəfa onun seçilməsi üçün dəridən-qabıqdan çıxırdı. Başqaları haqqında da bunu demək olar. İndi də A.Hacılin hər şeyi, sadəcə,

öz komandası üzərində qurdu. Divan üzvü seçilməyəcəyimə hazır idim. Düzdür, divan üzvü seçilməyim üçün səs də istədim. Amma bildirdim ki, siyahı əvvəlcədən tutulub, kimlərin divan üzvü olacağı məlum idi".

"Sadəcə olaraq, Arif Hacılin böyümədi"

Beləliklə, bu qurultayda da saxtakarlıqların, səs oğurlamalarının baş verdiyini iddia edən və əlində bir çox sübutların olduğunu deyən müsavatçı xanım isbat edib ki, bu gün özlərini "demokratik düşərgə" adlandıran Müsavat rəhbərliyi, əslində, avtoritar idarəçilik üslubu işlədərək, yalnız öz maraqlarına xidmət edirlər. Bu xüsusda o bildirib: "Arif bəy ələyatımlı adamlarla işləmək istəyir. Ona əl çalan, tərif deyən, sözünün qaba-

ğına söz deməyən adamlar onun ətrafında ola bilər. Düzdür, sözlərimi oradakıların hamısına aid etmərəm. Orada vicdanlı insanlar da var. Hörmətim olanlar da az deyil. Sadəcə olaraq, A.Hacılin böyümədi. O, necə var idisə, elə də qaldı. Son beş ildə partiya hansı vəziyyətdədirsə, hansı vəziyyətə salınıbsa, bundan sonra da, elə qalacaq. Arif Hacılin, sadəcə, başqan olmağı düşünür. Partiyanın qabağa gətməsini və uğur qazanmasını heç düşünmür".

"Arif Hacılin nə qədər başqandırsa, Müsavat qabağa getməyəcək"

B.Abbaslının bu sözlərindən və haqlı ittihamlarından sonra A.Hacılin və yandaşları tərəfindən təhqirlərə, təhdidlərə məruz qalacağını da istisna etməyərək, bəri başdan bildirib ki, əgər bu, baş verərsə, cavablarını daha sərt tonda verməyə məcbur qalacaq: "Bu sözlərimdən sonra Arif bəy qıcıqlanıb, nə isə desə, cavabını daha sərt verəcəm. Seçilmədiyim üçün zərrə qədər peşman deyiləm".

"Dediğim fikirləri son beş ildə divan iclaslarında"

dəfələrlə Arif Hacılinın üzünə demişəm"

O, Müsavatdan yeni qopmaların və istefa dalğalarının baş qaldıracağını da istisna etməyərək, deyib ki, zamanında, o, bu sözləri elə Hacılinın düz üzünə də deyib: "İndi partiya A.Hacılinı alternativ fikirdə olanların partiyadan uzaqlaşdırılmasını gözləyirəm. Düşünürəm ki, bu, baş tutacaq. Kimliyindən asılı olmayaraq, kim ona rəqibdirsə, həmin şəxsin partiyadan uzaqlaşdırılması üçün hər şeyi edir. Sizə dediğim fikirləri son beş ildə divan iclaslarında dəfələrlə A.Hacılinın üzünə demişəm. İndi çox üzlə danışıram. Çünki sözlərimi zamanında demişəm. Arif bəy başqanlığa gələndən bir sıra rayonlarda təşkilatlar belə yoxdur. Bir fakt deyim. 2014-cü ildə 500-ə yaxın qurultayda nümayəndə olduğu halda, indi 392 nəfər idi. Onların bəziləri səsvərmədə iştirak etmədilər və 333 nəfər səs verdi. A.Hacılin bunları görmür ki, partiya aşağı gedir? Dəfələrlə deyib ki, mən başqanlığa gələndən Müsavat 2005-ci ildəkindən daha güclüdür. Sonradan 2005-i 2009 etdi. Bu yüksəlişin şahidi olmadım. O, nədən danışır, anlamaq çətindir..."

Beləliklə, fakt budur ki, artıq Müsavatda bulanan sular daha da qatılacaq və bütün bunların nəticəsi həm partiya üçün, həm də özünü ikinci dəfə saxta yollarla başqan seçdirən A.Hacılin üçün pis nəticələr verəcək. Hər halda, bunu biz deyil, elə uzun illər müsavatçılıq edərək, orada fəaliyyət göstərənlər etiraf edirlər.

Rövşən RƏSULOĞLU

Azərbaycan Respublikası “Beynəlmiləlçi Əlil Döyüşçülər” Fondu

Azərbaycan Respublikası “Beynəlmiləlçi Əlil Döyüşçülər”

Fondu, İkinci Dünya Müharibəsində, Əfqanıstanda və başqa xarici ölkələrin ərazisində xidməti vəzifələrini yerinə yetirib hərbi əməliyyatlarda iştirak edərkən, sağlamlıqlarını itirmiş beynəlmiləlçi əlil döyüşçülərə maddi, mənəvi, sosial və tibbi-reabilitasiya sahəsində köməklik göstərmək və Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına qarşı insansevər və məsuliyyətin formalaşdırılması məqsədi ilə 16 fevral 1996-cı il tarixində yaradılmışdır.

Fond, Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyasının İctimai-siyasi məsələlər şöbəsi və Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatı, “Azərbaycan Əfqanıstan Veteranları” İctimai Birliyi və “Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri” İctimai Birliyi, “Ehtiyatda olan Zabitlərin Konfederasiyası” İctimai Birliyi, Vətən Müharibəsi Veteranları İctimai Birliyi, “Qarabağ Əlilləri və Veteranları Cəmiyyəti” İctimai Birliyi, Milli QHT Forumu, Azərbaycan Əlil Təşkilatları İttifaqı İctimai Birliyi, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları Tanıtma İctimai Birliyi, “Vətən Müharibəsi Əlillərinə Kömək” İctimai Birliyi, Təxris Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə İctimai Birliyi və “Əskər Ailəsi” İctimai Birliyi ilə yaxından əməkdaşlıq edərək, Azərbaycan Dövlət Siyasəti istiqamətində, Vətəndaş Cəmiyyətinin inkişafında, Veteran Hərəkatında və Əfqanıstanda və başqa xarici ölkələrdə beynəlmiləlçi vəzifələrini yerinə yetirib müharibələrdə iştirak edərkən, sağlamlıqlarını itirmiş əlil döyüşçülərə sosial, tibbi-riabilitasiya problemlərinin həllində yaxından köməklik göstərir.

Fondun təşkilatçılığı ilə, Azərbaycanın müstəqilliyi və inkişafı üçün əlindən gələn köməkliliyi dövlətimizdən əsirgəməyərək, fondun Əfqanıstan və Qarabağ müharibə veteranları və ehtiyatda olan zabit üzvləri və mədəniyyət işçiləri ilə birlikdə, dəfələrlə döyüş bölgələrinə vətənimizin keşiyində duran əsgərlərimizin yanına gedərək, onların döyüş ruhunun qaldırılması, vətəni sevmələri, vətəni göz bəbəyi kimi qorumaları üçün təbliğat aparır, onlara öz köməkliliyini əsirgəmir.

Bundan əlavə, fondun təşkilatçılığı ilə veteran üzvləri ilə birlikdə, Bakı şəhər ümumtəhsil məktəblərində keçirilən vətənpərvərlik görüşlərində yaxından iştirak edib, yeniyetmə və gənclərin hərbi-vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasında və böyüməkdə olan gənc nəslin təlim-tərbiyəsi istiqamətində maarifləndirmə işləri apararaq, şagirdlərin vətənpərvər

ruhda böyümələri istiqamətində təbliğat aparır.

Fond, Vətəndaş Cəmiyyətinin inkişafında və Veteran Hərəkatında yaxından iştirak edərək, uğurlu layihələri həyata keçirərək, şəhid, əlil, veteran və başqa aztəminatlı ailələrin tibbi-sosial problemlərinin həllində yaxından iştirak edərək, 2003-2008-ci illərdə “Yoxsulluğu aradan qaldırmaq proqramına dəstək” layihəsini, 2009-cı il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası tərəfindən maliyyələşmiş “Səhiyyədə İctimai Nəzarət”, 2010-cı ildə “Əlillərin tibbi problemlərinin həllinə hüquqi dəstək və informasiya mərkəzi”, 2011-ci ildə “Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyalarına və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Mərkəzlərinə İctimai Nəzarət”, 2012-ci ildə “Siz tək deyilsiniz!” Tənha insanlara sosial və psixoloji dəstək”, 2012-ci ildə “Bizi gözləyən torpaqlarımız”, 2013-cü ildə “Elektron Azərbaycan” Hökumətinin onlayn kargüzarlıq xidmətlərindən istifadəsinə ictimai dəstək, 2015-ci ildə “Sərxoş sürücülərə qarşı mübarizə kampaniyasının təbliği”, 2016-cı ildə “Yol-nəqliyyat qəzalarına qarşı mübarizə kampaniyasının təşkil”, 2017-ci ildə “Şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin tibbi-sosial problemlərinin həllinə dəstək mərkəzinin yaradılması” layihələrini uğurla həyata keçirərək icra etmişdir.

Fond Səhiyyə Nazirliyinin Vətəndaşların Respublikadan Kənar Mülaliyyəyə Göndərilməsi Məsələləri üzrə Komissiyasından keçərək, respublikadan kənar mülaliyyəyə olmaları üçün rəy almış 220 nəfər Əfqanıstan və Qarabağ müharibəsi əlillərinin Səhiyyə Nazirliyi və Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən ölkəmizdə və ölkə hüdudlarından kənar mülaliçələrini təşkil etmişdir.

Fond həyata keçirilən layihələr çərçivəsində, aztəminatlı ailələrə kömək etmək və maarifləndirmək məqsədi ilə, “Ünvanlı dövlət sosial yardım haqqında” və “Sosial müavinətlər haqqında” hazırlanmış “Aztəminatlı ailələrin və əlillərin sosial hüquqları” və “Əlil vətəndaşların səhiyyə hüquqları”, “Bizi gözləyən torpaqlarımız”, “Siz tək deyilsiniz!” Müharibə əlilləri və şəhid ailələrinin “Elektron Azərbaycan” Hökumətinin onlayn kargüzarlıq xidmətlərindən istifadəsinə ictimai dəstək” və “Şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin tibbi və sosial hüquqları haqqında” maarifləndirmə kitablarını hazırlayaraq, aztəminatlı ailələrə və onların təmsil olunduqları QHT-lərə paylamışdır.

Azərbaycan Respublikası “Beynəlmiləlçi Əlil Döyüşçülər” Fondu, Milli QHT Forumu təsisçi üzvü, Əlil Təşkilatları İttifaqı təsisçisi üzvü, “Səhiyyədə İctimai Nəzarət Kolisiyası”nın təsisçi üzvü, Orduya İstimayi Nəzarət Birliyini

təsisçi üzvü, Türk Dünyası Veteranları və Şəhid Ailələri Federasiyasının təsisçi üzvü, Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin, Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin üzvü və “İşğala, Terrora və Əsasız İddialara qarşı Beynəlxalq Formu”nun təsisçi üzvüdür.

Fondun idarəetmə strukturu fondun təsisçiləri, Himayəçilik Şurası, prezidenti və müavindən ibarətdir.

Fondun həm təhsisçisi və Prezidenti, Əfqanıstan və Qarabağ müharibəsinin veteranı, Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin üzvü Orucov Sərraf Vəliş oğludur.

Avropa Parlamentinin Azərbaycan əleyhinə qəbul etdiyi 9 sentyabr 2015-ci il tarixli qətnaməsinə etiraz olaraq, Azərbaycan Respublikası “Beynəlmiləlçi Əlil Döyüşçülər” Fondu bəyanat vermişdir.

Avropa Parlamenti müdriklik edib Avropanın Parlamentinin üzvü olan və olmayan ölkələrinə bərabər və ədalətli münasibət göstərmək əvəzinə, Azərbaycan haqqında həqiqətə uyğun olmayan bəyanatları ilə radikal və pozucu siyasətlə məşğul olduğu açıq-aşkar görünür.

Avropa Parlamentinin Azərbaycan əleyhinə qəbul etdiyi 9 sentyabr 2015-ci il tarixli qərəzli anti-Azərbaycan qətnaməsində, guya Azərbaycanda, ümumiyyətlə, insan haqlarına əməl edilməməsi və Azərbaycan ilə bağlı irəli sürülən iddiaların yanlış və qərəzli şəkildə məlumatlar əsasında hazırlandığı və ümumiləşdirmə yolu ilə bütün ölkəyə şamil edilərək təqdim edilməsi biz müharibə veteranlarını bərk qəzəbləndirərək, narahət edir. Çünki qətnamədə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycana nümayəndə heyəti göndərilməsi təklif edilir, ancaq nədənsə, 23 ildən artıqdır ki, Avropa Parlamenti keçirdiyi iclaslarında, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi (822, 853, 874, 884) qətnamələrin, Ermənistan dövləti tərəfindən tanınmayaaraq rədd edilməsindən, Ermənistandan deportasiya edilmiş, özlərinin Qarabağdakı doğma yurd-yuvalarından qovulmuş yüz minlərlə azərbaycanlının hüquqlarından birçə dəfə də olsun danışmayıb və Qarabağda rəsmi fəaliyyət göstərən terrorçu erməni separatçıların qətlə yetirdiyi günahsız insanlardan, müxtəlif fiziki və mənəvi zorakılıqlara məruz qalmış insanların hüquqlarından bir kəlmə belə deyilmir.

Biz, Avropa Parlamentinə xatırladıq ki, 23 ildən artıqdır ki, Ermənistan dövləti beynəlxalq insan hüquqları normalarına məhəl qoymayaraq, insani hərəkatlara sığmayan vəhşiliyə və vandalizmə hələ də BMT Təhlükəsizlik Şurası Avropa Parlamenti və beynəlxalq təşkilatlar göz yumaraq, işlərini təsirsiz bəyanatlar verməklə bitmiş hesab edirlər.

Qarabağda yaşayan, ərazilərdə bu gün də soydaşlarımız hər

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığın artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

gün təhlükədə güllə, mermi altında qorxulu və həyəcanlı günlər yaşayırlar. Artıq Dağlıq Qarabağdan məcburi köçürülmüş sakinlərin yaşlı nəsillərinin çoxusu öz doğma dedə-baba yurd-yuvalarından didərgin düşdükəri və yaxınlarının hələ də Ermənistanda işğal altında əsirlikdə qaldıqları üçün bu dərddə dözə bilmədiklərindən, onlar vaxtsız dünyalarını dəyişmişlər.

Yaxşı olardı ki, Avropa Parlamenti, Qarabağın qeyd-şərtsiz erməni işğalçılarından tənqirə salınmadan azad olunmaları barədə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnaməsinin icra olunmasını və işğalçı Ermənistan dövlətinin təcavüzü nəticəsində Qarabağdan məcburi köçürülmüş sakinlərin doğma torpaqlarına qaytarılmalarının təmin edilməsi barəsində qətnamə hazırlayaraq, sonu görünməyən təcavüzə son qoyulmasına çalışsın. Əks-təqdirdə, beynəlxalq aləmdə sülhün və demokratiyanın təhlükəyə məruz qalmasına şərait yaranacaq, beynəlxalq normalara, prinsiplərə, habelə, inkişaf etmiş iri dövlətlərin imicinə də münasibət dəyişəcək.

Biz müharibə veteranları, Avropa Parlamentinin Azərbaycan əleyhinə qəbul etdiyi 9 sentyabr 2015-ci il tarixli qərəzli və qeyri-obyektiv anti-Azərbaycan qətnaməsini, birmənalı şəkildə rədd edir və Avropa ictimaiyyətini ikili standartlara xidmət edən bu siyasətə qarşı etiraz bildirməyə səslə-

yərək, Ermənistan dövlətinin təcavüzü nəticəsində, işğal edilmiş, Azərbaycan torpaqlarının ərazi bütövlüyünü və Qarabağdan kütləvi surətdə məcburi köçürülmüş 100 minlərlə sakinlərin pozulmuş hüquqlarının təmin olunmasını tələb edirik. Hesab edirik ki, Avropa Parlamentinin müstəqil və suveren dövlətin daxili işlərinə qarışması, ona qarşı təhqir və təzyiq məqsədilə qəbul olunmuş hər hansı sənəd qəti şəkildə qəbul edilməz.

Həyata keçirilən layihənin əsas məqsədi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsində, Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş ailələrin və sağlamlıqlarını itirmiş müharibə əlillərinin onlara dövlət tərəfindən qanunla nəzərdə tutulmuş siğorta pul vəsaitlərini almalarına və həmçinin, Səhiyyə Nazirliyinin Vətəndaşların Respublikadan Kənar Mülaliyyəyə Göndərilməsi Məsələləri üzrə Komissiyasından keçərək, respublikadan kənar mülaliyyəyə məruz qalmasına şərait yaranacaq, beynəlxalq normalara, prinsiplərə, habelə, inkişaf etmiş iri dövlətlərin imicinə də münasibət dəyişəcək.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

SƏS

Son səhifə

6 noyabr

Binəqədi rayonunda “Nəsimi dühası-650 il” adlı layihəyə çərçivəsində növbəti tədbir baş tutub

Binəqədi rayon icra hakimiyyəti, Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi rayon təşkilatı və Binəqədi rayon gənclər və idman idarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə 2019-cu ilin “Nəsimi ili” elan olunması və dahi Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin anadan olmasının 650 illik yubileyi ilə əlaqədar “Nəsimi dühası-650 il” adlı layihə çərçivəsində növbəti tədbir baş tutub. Təsdiq edilmiş qrafikə uyğun olaraq, layihədə 306 nömrəli tam orta məktəbin akt zalında tədbir keçirilib. Tədbir 306 nömrəli tam orta məktəblərin şagirdlərinin ifasında Nəsimiyə həsr edilmiş tamaşa ilə açıq elan edildi, daha sonra şagirdlər müxtəlif qəzəllər ifa edib, musiqilər səsləndirdilər. Şagirdlərin iştirakı ilə “Nəsimi 650” adlı fləşmobdan ibarət videoçarx nümayiş edilib. Çıxış edən 306 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Gültəkin Ədilova Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri, Azərbaycan dilini edəbi-bədii dil səviyyəsinə yüksəldən böyük ustad İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi ilə əlaqədar “Nəsimi ili” elan edilməsi şairə verilən dəyər, hörmət və ehtiramın ən yüksək göstəricisi olduğunu bildirib. Tədbirdə çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi rayon təşkilatının sədri Ramiz Göyüşov İmadəddin Nəsimi irsinin öyrənilməsi və təbliği, xatirəsinin əbədiləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımların, məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən atıldığını bildirib. R.Göyüşov Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Nəsiminin 600 illik yubileyi UNESCO-nun tədbirlər siyahısına daxil edildiyini və 1973-cü ildə beynəlxalq səviyyədə qeyd olunduğundan bəhs edib. Natiq Nəsiminin mənbəyini xalq ruhundan almış parlaq üslubu orta əsrlər Azərbaycan dilinin mənə imkanlarını bütün dolğunluğu və rəngarəngliyi ilə əks etdirdiyini qeyd edib. Tədbirin sonunda xatirə şəkli çəkdirilib.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Dünən Gənclər və İdman Nazirliyinin, Bakı Slavyan Universitetinin (BSU), Azərbaycan Tələbə-Gənclər Təşkilatları İttifaqının və Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə universitetdə “Milli-dini dözümlülük, sülhsevərlik və humanizm dəyərlərinin təbliğində gənclərin rolu” mövzusunda maarifləndirici seminar keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan BSU-nun Tərbiyə işləri üzrə prorektoru Xanım Sultanova bildirib ki, bugünkü tədbir aktual mövzuya həsr olunub. Müasir dövrimdə dini radikalizm cəmiyyət və dövlət üçün böyük təhlükə yaradır. Bu təhlükəyə qarşı səmərəli mübarizə

BSU-da maarifləndirici seminar keçirilib

aparmaq üçün gənclərin maarifləndirilməsi olduqca vacibdir. Ölkəmizdə əsas müasir Azərbaycanın qurucusu, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan dövlət-din münasibətləri yüksək səviyyədə qurulub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva milli-dini dəyərlərə böyük həssaslıqla, xüsusi diqqət və qayğı ilə ya-

naşırlar.

Gənclər və İdman Nazirliyinin Tələbə və tələbə təşkilatları ilə iş üzrə sektorunun müdiri Elşən Hüseynov tədbirin keçirilməsinə verdiyi dəstəyə görə BSU-nun rəhbərliyinə təşəkkür edib. Qeyd edib ki, bu tədbir “Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə” Dövlət Proqramının müvafiq bəndinə uyğun olaraq keçirilir. Müasir dünyamızda dini ekstremizim, dini radikali-

zim bütün bəşəriyyət üçün ciddi təhlükə mənbəyidir. İslam dini sülh və əmin-amanlıq dinidir. Azərbaycandakı toleranqlıq və multikulturalizm mühiti mütərəqqi dünya ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilir.

Tədbirdə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun prorektoru, ilahiyat üzrə fəlsəfə doktoru Aqil Şirinov “Dini radikalizmin yaranma səbəbləri” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. A.Şirinovun geniş və hərtərəfli məruzəsində dini radikalizmin yaranma səbəbləri, yaratdığı fəsadlar, dini radikalizmin qarşısının alınması yolları öz əksini tapıb. Xüsusi qeyd edilib ki, bu təhlükənin qarşısının alınmasında gənclərin maarifləndirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, bu gün BSU-da keçirilən tədbir təqdirəlayiqdir.

Sonda tələbə-gənclərin mövzu ilə bağlı sualları cavablandırılıb.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

23 dekabr 2019-cu ildə ölkəmizdə keçiriləcək növbəti Bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar yaradılan Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Seçki Qərargahının Masallı rayon şöbəsi işlərini uğurla davam etdirir. Seçki prosesinin yüksək səviyyədə və mütəşəkkil keçirilməsini təmin etmək məqsədilə YAP Masallı rayon təşkilatında 19 nəfərdən ibarət seçki qərargahı yaradılıb.

Bələdiyyə seçkilərində namizədlilikləri YAP tərəfindən irəli sürülən namizədlərin müdafiəsi üçün Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Seçki Qərargahının Masallı rayon şöbəsi imzatoqlama kampaniyasına start verib.

Masallı rayonunu əhatə edən

69 sayılı Cəlilabad-Masallı-Biləsuvar, 70 sayılı Masallı şəhər, 71 sayılı Masallı kənd, 72 sayılı Yardımlı-Masallı, 75 sayılı Lənkəran-Masallı Seçki Dairələri üzrə 368 nəfərin namizədliyi irəli sürülmüşdür.

Rəfiqə KAMALQIZI

Masallıda imzatoqlama kampaniyasına start verilib

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel:598-33-90 Faks:493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, səhifələni. “Azərbaycan” neşriyyatında çap olunur. Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur
Tiraj: 4600